

toerisme
vlaanderen

toerisme in cijfers → 2011

Toerisme Vlaanderen

FOD Economie, K.M.D., Middenstand en Energie

Kennisbeheer

Foto's

Diatheek Toerisme Vlaanderen, Westtoer

Inlichtingen

Tel.: 02-504.03.00

Fax: 02-504.03.77

Email: kennisbeheer@toerismevlaanderen.be

Toerisme in cijfers online

Surf naar www.toerismevlaanderen.be/cijfers

Verantwoordelijke uitgever

Peter De Wilde, Toerisme Vlaanderen

Grasmarkt 61, B-1000 Brussel

Wettelijk Depot: D/2012/5635/17/1

---

toerisme in cijfers → 2011

Voorwoord	4
Inleiding	7
Internationale context	9
Verblijfstoerisme in Vlaanderen	13
1. De langetermijntrends	14
2. De voornaamste kortetermijntrends	17
3. De binnenlandse markt	19
4. De buitenlandse markt	21
5. De belangrijkste buitenlandse markten in de kijker	23
6. De voornaamste trends naar motief	26
7. Kust, kunststeden, Vlaamse regio's	29
8. De seizoensspreiding	30
9. De voornaamste trends naar logiesvorm	31
10. Het logiesaanbod	33
Economische situatie in België en vakantiegedrag Vlaming	35
1. De economische situatie in België	36
2. Het vakantiegedrag in Vlaanderen	36
3. De lange vakanties van de Vlamingen	38
4. De korte vakanties van de Vlamingen	42
Economische situatie en vakantiegedrag buurlanden	45
1. De Duitse markt	46
2. De Britse markt	48
3. De Franse markt	51
4. De Nederlandse markt	54

Wegwijs	59
1. De gebruikte begrippen	61
2. Afkortingen	66
3. Lijst van tabellen en figuren	67

Beste lezer

‘Toerisme in Cijfers 2011’ is al de veertiende editie van ons cijferjaarboek. Het is inmiddels een traditie om de toeristische sector met een jaarlijkse analyse inzicht te bieden in de evoluties van vraag en aanbod in toeristisch Vlaanderen en hun verband met de internationale context.

En sinds onze herstructurering in 2010-2011 is de internationale context nog nadrukkelijker in ons blikveld gekomen. Toerisme Vlaanderen legt zich nu immers toe op de internationale promotie van Vlaanderen als vakantie- en meetingbestemming. De provinciale en lokale diensten voor toerisme richten hun inspanningen op het binnenlandse toerisme. Ook in het subsidiebeleid geeft Toerisme Vlaanderen voornamelijk impulsen aan projecten met een grote ‘return on investment’ en een internationaal karakter. We werken aan de ontwikkeling van cultuur en erfgoed, onze eet-, drink- en tafelcultuur, onze fietscultuur en mode en design. In deze vier productlijnen loopt het baanbrekend vakmanschap als rode draad doorheen de talloze verhalen die de identiteit van Vlaanderen kleur geven.

Daarnaast blijft Toerisme Vlaanderen zich in het kader van Toerisme voor Allen inspannen om de toegankelijkheid van het toeristisch aanbod te vergroten en de mogelijkheid om vakantie te nemen in het bereik

te brengen van zoveel mogelijk Vlamingen, ondanks financiële, lichamelijke of culturele beperkingen.

Op kennisvlak was 2012 een vruchtbaar jaar. Zo wil Toerisme Vlaanderen zich ontwikkelen tot een kennis- en strategiegedreven marketingorganisatie en tot een toeristisch kenniscentrum. De Toerisme in Cijfers is één van de pijlers om dat te kunnen waarmaken. Je hebt immers kennis van je markten nodig om efficiënte marketing te kunnen voeren. En uiteraard proberen we iedereen hiervan bewust te maken en van onze kennis te laten meegenieten. Zo kon Vlaanderen als eerste regio in Europa beschikken over betrouwbare cijfers over het aandeel van de toeristische sector in de economie, de zogenaamde Tourism Satellite Account. Op basis van cijfers uit 2008 heeft de studiedienst van de Vlaamse Regering berekend dat de bruto toegevoegde waarde van de toeristische industrie gelijk is aan 12,6 miljard euro of 5,3% van de totale toegevoegde waarde van het Vlaamse en Brusselse Gewest samen in 2008.

Daarnaast rondde Toerisme Vlaanderen samen met haar partners het grootschalige marktonderzoek af, naar de recreatieve verblijfstoerist aan de kust, in de kunststeden en in de Vlaamse regio's. Dit vijfjaarlijks basisonderzoek vormt een bijkomende essentiële grondstof voor de activiteiten van het agentschap en informeert tevens de

brede sector over het profiel, gedrag, bestedingen, enz van de belangrijkste markten.

Onze bestemming Vlaanderen kan terugblikken op een goed toeristisch jaar, net als het toerisme wereldwijd trouwens dat voor het tweede jaar op rij sterk herstel toont met Europa in een koppositie. Vlaanderen ontvangt bijna 3% meer overnachtingen in 2011 en komt zo een stuk boven het niveau uit van voor de financieel-economische crisis. De kunststeden kloppen zelfs af op 17% meer overnachtingen dan in 2007. Neem zeker een kijkje op www.toerismevlaanderen.be/cijfers waar we alle cijfer- en onderzoeksgegevens voor u bundelen.

Maar om de goede resultaten in de toekomst te behouden is verder blijven investeren en evolueren natuurlijk noodzakelijk, Vlaanderen is immers maar één van de vele bestemmingen waaruit een toerist kan kiezen. Toerisme Vlaanderen stimuleert de sector daarom om van kwaliteit en innovatie belangrijke werkpunten te maken om het toeristisch product aantrekkelijk te houden. Zo organiseerde het eind 2011 een succesvolle Rondetafelconferentie over innovatie in toerisme – Toerist van morgen – in het kader van het programma ‘Vlaanderen In Actie’ van de Vlaamse overheid.

En dan moet je natuurlijk het goede voorbeeld geven. Deze zomer zette Toerisme Vlaanderen met Flanders is a Festival, de eerste doorgedreven social-mediacampagne op volgens de filosofie van het conversation management. Bijna 100 bloggers en key influencers op social media werden tijdens de zomer naar Vlaanderen gehaald om de festivalcultuur te beleven en hun verhalen en indrukken te delen met hun volgers. Zo hebben we de conversatie over Vlaanderen positief gevoed, en tegelijk tal van festivalorganisatoren en andere toeristische partners kennis laten maken met deze moderne technieken.

Tot slot, een woord van dank voor de Algemene Directie Statistiek van de Federale Overheidsdienst Economie en alle andere vernoemde bronnen, waarvan we gegevens kregen die in deze publicatie voor u werden geanalyseerd. Mocht u opmerkingen of aanvullingen hebben, dan bent u welkom bij de dienst Kennisbeheer van Toerisme Vlaanderen. U vindt de coördinaten in de binnenkaft.

Peter De Wilde
administrateur-generaal
Toerisme Vlaanderen

Inleiding

In Toerisme in Cijfers 2011 zetten we voor het veertiende jaar op rij de belangrijkste trends en bevindingen over het internationale toerisme en de toerismestromen van, naar en in onze regio op een rijtje.

Het eerste hoofdstuk geeft de trends weer op internationaal en Europees niveau. Het tweede beschrijvende hoofdstuk geeft aan welke belangrijke evoluties waargenomen worden in het inkomend en binnenlands verblijfstoerisme in Vlaanderen. Aan de hand van de gegevens verzameld door de FOD Economie - Algemene Directie Statistiek wordt een analyse gemaakt van het commerciële verblijfstoerisme naar herkomstland, bestemmingsregio, logiesvorm, verblijfsmotief en verblijfsperiode. We bespreken de evoluties van de laatste vijf jaren.

In de hoofdstukken drie en vier analyseren we het vakantiegedrag van onze belangrijkste markten. De binnenlandse markt is wat het volume betreft de grootste markt voor onze toeristische industrie. De voornaamste internationale marktgebieden voor onze bestemming zijn de buurlanden: Nederland, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk. Op basis van vakantieonderzoeken, uitgevoerd in de respectievelijke marktgebieden, worden de recente verschuivingen in het vakantiegedrag van de toeristen in kaart gebracht. De bespreking van elke markt begint met de weergave van enkele interessante economische indicatoren over deze markten.

Aan het einde van de publicatie worden een aantal begrippen en werkmethoden nader toegelicht. U vindt er eveneens een lijst met alle voorgestelde tabellen en figuren. Aan de hand van deze lijsten kan u snel navigeren naar het onderdeel dat uw interesse wegdraagt.

De ervaren lezer zal merken dat het statistische luik met paginagrote tabellen met daarin de aankomst- en overnachtinggegevens van de Federale Overheidsdienst - Algemene Directie Statistiek niet zijn opgenomen in deze editie van Toerisme in Cijfers. Dit was ook al het geval in de voorgaande edities. Omdat de snelheid en de beschikbaarheid van deze cijfers voor ons een belangrijke pijler is in onze dienstverlening, bieden we steeds de recentste gegevens aan op onze website www.toerismevlaanderen.be/cijfers. Op deze webpagina vindt u maandelijkse updates van de voorlopige cijfers zodra ze beschikbaar zijn en kunnen we jaarlijks in de maand juni de definitieve jaarcijfers ter beschikking stellen. Indien u dus geïnteresseerd bent in meer detailcijfers kan u steeds terecht op onze website. U vindt er extra tabellen per logiesvorm, verblijfsmotief, verblijfsperiode (qua indicatoren) en ook voor de individuele kunststeden, de provincies en alle Vlaamse toeristische regio's.

Veel leesplezier

internationale context

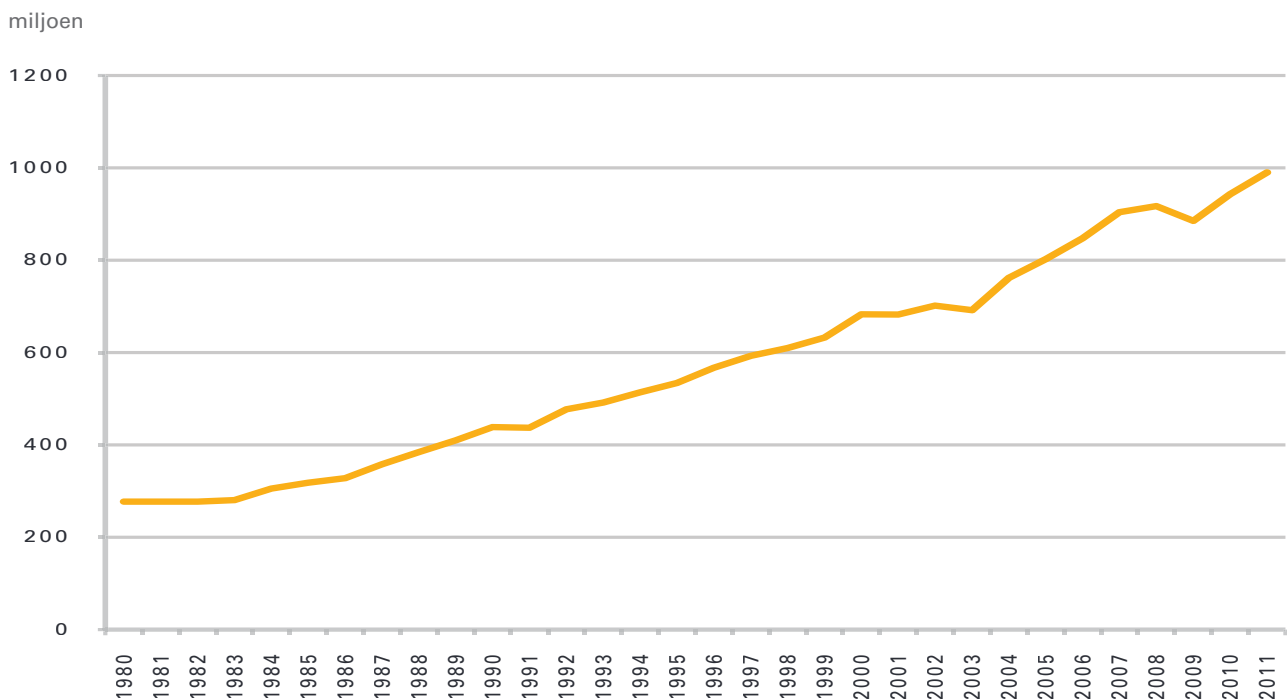

Evolutie van het internationale toerisme

Jaarlijks schetst de 'World Tourism Organization' (UNWTO) het aantal internationale aankomsten en de ontvangsten uit toerisme. Enkel buitenlandse aankomsten, zowel zakelijke als recreatieve, worden in deze cijfers meegerekend. Tot de eeuwwisseling ging het internationale toerisme jaarlijks sterk vooruit, met uitzondering van begin jaren '90 ten gevolge van de eerste Golfoorlog. Het millenniumjaar 2000 was een

absoluut topjaar. Daarna volgden een aantal jaren van vertraagde groei na de aanslagen van 11 september 2001 en een daling in 2003 onder invloed van het SARS-virus in Azië. Sinds 2004 ging het toerisme wereldwijd weer sterk vooruit. Eind 2008 werd gekenmerkt door de financiële crisis, die zijn effect niet bleek te missen. 2008 sloot nog af met een beperkte groei, maar in het jaar 2009 zijn de gevolgen van de crisis voor het toerisme heel

Figuur 1:
Evolutie van het internationale toerisme 1980-2011

Bron: UNWTO

duidelijk tot uiting gekomen. Het aantal buitenlandse aankomsten wereldwijd viel toen terug van 917 miljoen in 2008 naar 885 miljoen een jaar later. 2010 én 2011 worden echter gekenmerkt door een sterk herstel. In 2010 groeit het aantal internationale aankomsten weer met 7% aan en ook 2011 toont duurzame groei met 5% meer aankomsten, tot 990 miljoen. Verwacht wordt dat in 2012 de mythische kaap van 1 miljard aankomsten zal worden bereikt.

De belangrijkste bestemming wereldwijd is nog steeds met ruime voorsprong Frankrijk met 81,5 aankomsten, gevolgd door de Verenigde Staten. Sinds 2010 houdt China Spanje uit de top 3. België staat op een 34e plaats in de wereld met 7,5 miljoen buitenlandse aankomsten. Ondanks sterk opkomende Aziatische bestemmingen ontvangt Europa nog steeds met voorsprong de meeste internationale toeristen; 51% van alle aankomsten wereldwijd. Dat aandeel is echter dalend. Ruim vijftien jaar geleden was nog 62% van de toeristen in Europa te vinden. Een deel van de verklaring van deze daling is te situeren bij het groeiende intra-continentale toerisme in bijvoorbeeld Azië. Daar hebben opkomende toeristische markten en bestemmingen het laatste decennium hun positie versterkt. Bovendien is een groot gedeelte van de aankomsten in Europa intra-Europees. Het aantal internationale aankomsten in Europa is in 2011 toegenomen met +7%. In tegenstelling tot 2010, toen Europa de kleinste groei liet optekenen, doet geen enkel ander continent beter in 2011. Europa bereikt hiermee, ondanks het feit dat de economische situatie nog steeds niet stabiel is, terug een hoger aantal aankomsten dan

voor 2009. Centraal- en Oost-Europa groeien het sterkst in 2011 (+10%). Zuid-Europa deed in 2011 +8% beter en West- en Noord-Europa tussen +4 en 5%.

Azië en de Pacific komen op de tweede plaats in de wereld. Met 218 miljoen aankomsten genereren deze landen in 2011 22% van de aankomsten. In 1990 was dat nog maar 13%. Vooral Zuidoost-Azië en Zuid-Azië presteerden goed met +11 tot 12% groei. China, Maleisië, Hongkong en Thailand zijn de sterkste bestemmingen. Het Amerikaanse continent realiseert 16% van alle internationale aankomsten. Hou bij dit aandeel rekening met het feit dat binnenlands toerisme niet is opgenomen in de internationale aankomsten. Dat is een belangrijke nuance in de vergelijking tussen Amerika en Europa. Twee derde ervan is voor Noord-Amerika, dat het aantal aankomsten ziet groeien met +3%. De sterkste relatieve groei vinden we evenwel in Zuid-Amerika. Het aantal aankomsten dikt er met +9% aan. Zuid-Amerika had tijdens de crisis in 2009 ook al het verlies kunnen beperken tot -2%.

Het aantal aankomsten in de bestemmingen in het Midden-Oosten en Afrika is jaar na jaar sterk gestegen. Afrika behaalt bijna 3,5 maal zoveel internationale toeristen als in 1995 en het Midden-Oosten zelfs zes maal zoveel. Ook het moeilijke jaar 2009 had hier niet zo een negatieve invloed als in de rest van de wereld. Voor beide continenten is toerisme een erg belangrijk deel van hun economische activiteiten. Enkel in 2011 zien we een daling in het Midden-Oosten onder invloed van de onrusten die er plaatsvonden. Ook Noord-Afrika lijdt onder de politieke problemen en verliest -9%.

Tabel 1:
Internationale aankomsten 1990-2011

(aantal x 1.000.000)	1990	1995	2009	2010	2011	%2011	Trend 10-11	GJG* 95-11
Afrika	15	20	46	50	50	5%	+0%	+6%
Noord-, Midden- en Zuid-Amerika	93	109	142	151	157	16%	+4%	+2%
Azië en Pacific	58	86	181	205	218	22%	+6%	+6%
Europa	281	322	464	477	509	51%	+7%	+3%
Midden-Oosten	10	14	52	60	56	6%	-7%	+9%
Wereld	456	550	885	943	990	100%	+5%	+4%

Bron: UNWTO

* GJG: Gemiddelde Jaarlijkse Groei, voor definitie zie achteraan in 'wegwijs'

In de tabel van de ontvangsten zijn de bedragen uitgedrukt in miljard dollar en in actuele prijzen.

In totaal bedragen de ontvangsten uit het internationaal toerisme in 2011 voor het eerst meer dan 1.000 miljard dollar. Het internationaal passagierstransport zit hier niet in vervat. Het aandeel van de verschillende werelddelen is bij de ontvangsten vrij vergelijkbaar met dat bij de aankomsten, al haalt Europa hier niet de helft van het totaal binnen. Dit aandeel is iets kleiner dan bij de aankomsten, wat er op wijst dat de toerist in Europa iets minder spendeert dan gemiddeld wereldwijd. Een reden hiervoor is het feit dat veel internationale aankomsten in Europese bestemmingen door Europeanen worden gerealiseerd. Voor hen is dit in vele gevallen een 'dichtbij vakantie'. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld buitenlandse reizigers in de VS die meestal van veel verder komen. De verblijfsduur en de bestedingen worden hierdoor beïnvloed. Op dezelfde manier zien we ook relatief hoge bestedingen in Azië en de rest van Amerika. De twee kleinere spelers, Afrika en het Midden-Oosten, ontvangen dan weer relatief minder toeristische uitgaven.

De top drie van landen met de hoogste ontvangsten verschilt wel van die van de aankomsten. De Verenigde Staten ontvangen de meeste inkomsten, gevolgd door Spanje en dan pas Frankrijk. China volgt op een afstand op de vierde plaats.

De bespreking van de evolutie gaat verder in lokale munten en constante prijzen. In vergelijking met de trends in de tabel zullen er dus verschillen zijn. De groei

in lokale munten en omgerekend in constante prijzen is beperkt tot +3,9%, terwijl de internationale aankomsten met 5% vooruit gaan. Dit bevestigt een sterke correlatie tussen beide indicatoren, maar met een groei in bestedingen die lichtjes achterop hinkt in tijden van economische onzekerheid en hogere inflatie.

Europa ziet, na het sterke verlies in 2009 (-7%) en de stabiele periode in 2010, de inkomsten uit het internationaal toerisme in 2011 weer met +5% groeien. Binnen Europa zien we in alle subregio's herstel. Centraal- en Oost-Europa tonen net zoals bij de aankomsten de sterkste groei (+8%).

Azië, inclusief Oceanië, gaat +4,4% vooruit. Vooral Zuid en Zuid-Oost Azië genereren een pak meer inkomsten (+15% en +9%). Oceanië ziet als een van de weinige delen in de wereld de inkomsten teruglopen (-7%).

In de Amerika's noteren we groei in elk van de subregio's, samen +5,7%. Na -10% verlies in 2009, en +4% groei in 2010 is dat weer een opsteker. Een groot deel van de groei wordt gerealiseerd in de V.S. en Canada (samen +6,6%); Centraal Amerika doet het eigenlijk al vier jaar op rij minder goed.

Na de sterkste groei onder alle werelddelen in 2010 (+17%), presteert het Midden-Oosten nu het slechtst. Ook hier volgen de inkomsten duidelijk de trend van de aankomsten en hebben ze te lijden onder de onrusten in de regio.

Zo ook in Afrika, waar het noorden -7% inkomsten verliest. Netto gaat het hele continent er wel nog +2% op vooruit in 2011.

Tabel 2:
Internationale ontvangsten 1990-2011

(in miljard US\$, in actuele prijzen)	1990	1995	2009	2010	2011	%2011	Trend 10-11	GJG 95-11
Afrika	5	8	28	30	33	3%	+7%	+9%
Noord-, Midden- en Zuid-Amerika	69	100	166	181	199	19%	+10%	+4%
Azië en Pacific	41	77	204	255	291	28%	+14%	+9%
Europa	143	213	412	410	464	45%	+13%	+5%
Midden-Oosten	4	9	42	52	47	5%	-9%	+11%
Wereld	263	407	853	928	1.033	100%	+11%	+6%

Bron: UNWTO

verblijfstoerisme in Vlaanderen

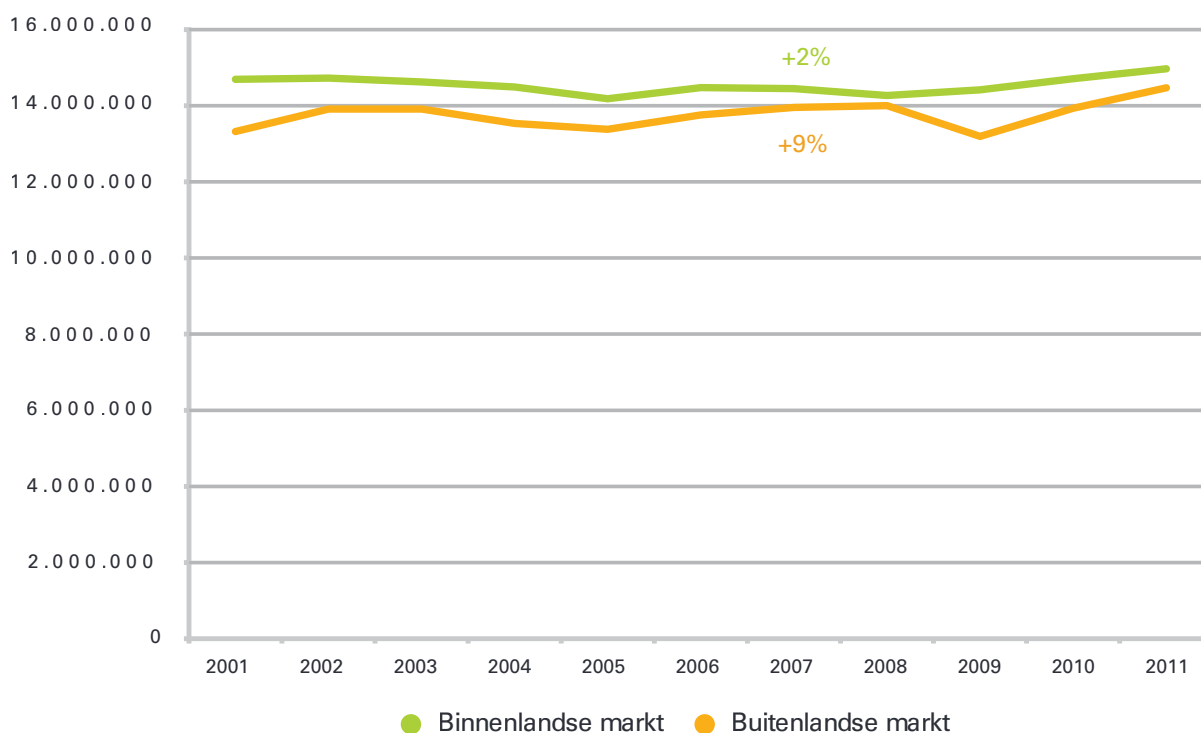
1. De langetermijntrends

De Federale Overheidsdienst Economie - Algemene Directie Statistiek is in België gemachtigd om bij de commerciële logiesuitbaters maandelijks het aantal aankomsten en overnachtingen* op te vragen. Deze gegevens worden geregistreerd in de commerciële logiesinrichtingen: hotels, campings, vakantieparken,

logies voor doelgroepen (jeugd- en sociaal volwassenenlogies) en huurlogies** aan de kust. Zowel vrijetijdstoeristen als zakentoeuristen worden meegerekend in deze cijfers.

Het totale aantal overnachtingen in 2011 is met ongeveer 1,4 miljoen of +5% gestegen ten opzichte van 2001.

Figuur 2:
Evolutie van de overnachtingen in Vlaanderen naar herkomst 2001-2011

* Voor definities van 'aankomsten' en 'overnachtingen' zie 'wegwijs', achteraan deze publicatie.

** Het gaat enkel om commercieel huurlogies aan de kust via verhuurkantoren; de directe verhuur is dus niet mee opgenomen. Op basis van gegevens van Westtoer kunnen we aannemen dat het overnachtingsvolume in de directe verhuur nog eens ongeveer even groot is als in de commerciële verhuur.

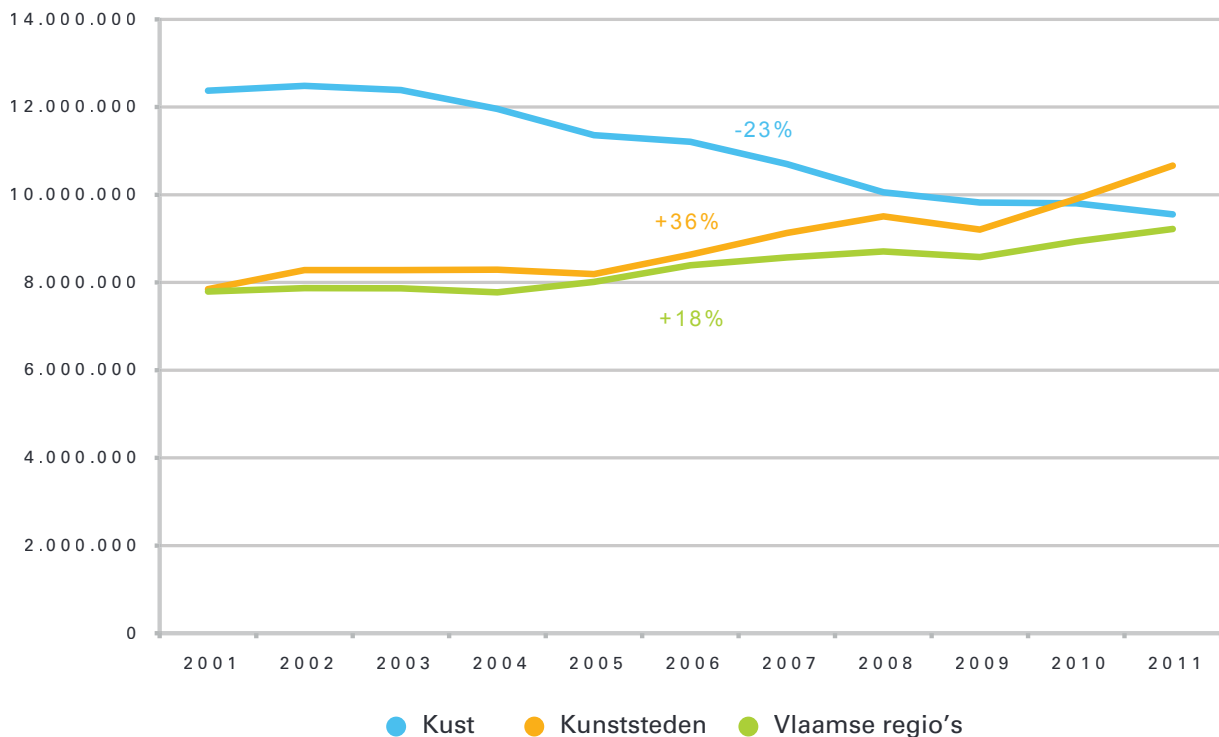

In de eerste jaren is er een daling van de binnenlandse markt te observeren en globaal gezien een groei in de buitenlandse markt. Netto wint de buitenlandse markt +9% en de binnenlandse +2% in 10 jaar. Tijdens de economisch moeilijke periode in 2009 en 2010 zien

we een substitutie-effect spelen op de binnenlandse markt: in tijden van recessie blijven mensen dicht bij huis, wat resulteert in een groei van het binnenlands toerisme. De buitenlandse markt kent echter een groot verlies in 2009, dat zich terug sterk herstelt in 2010 en 2011.

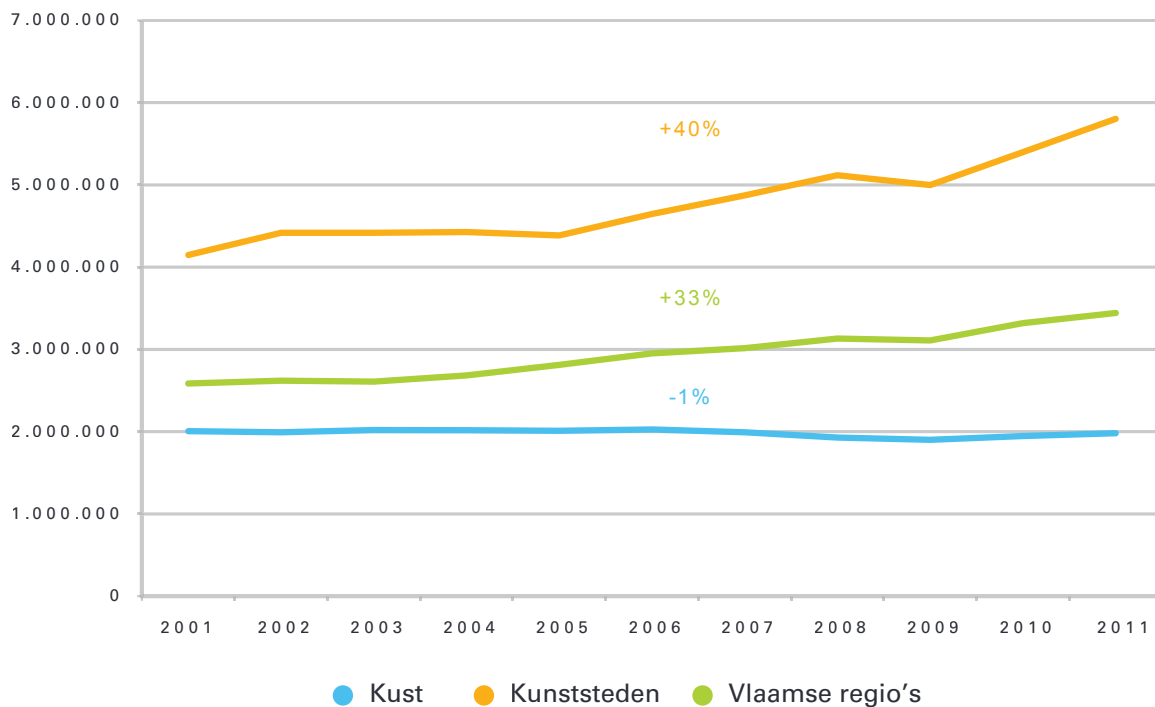
De overnachtingstrends in de drie macrobestemmingen kennen duidelijk een verschillend verloop. De kunststeden (Antwerpen, Brugge, Brussel, Gent, Leuven en Mechelen) groeien +36% sinds 2001 en de Vlaamse regio's (Vlaanderen uitgezonderd de kust en de kunststeden) +18%. De kust verliest -23% overnachtingen in commercieel logies (inclusief huurlogies via verhuurkantoren). Dit alles samen zorgt ervoor dat Vlaanderen als geheel +5% vooruit gaat de laatste tien jaar. In 2009 speelt de invloed van de recessie duidelijk in de kunststeden, terwijl het voor de Vlaamse regio's geen wezenlijke daling veroorzaakt en de kust een mindere krimp kent. Er is met andere woorden een duidelijk substitutie-effect merkbaar die de binnenlandse markt versterkt en buitenlandse verzwakt in financieel moeilijke tijden. De twee jaren erna zijn gekenmerkt door sterk herstel in de kunststeden.

Figuur 3:
Evolutie van de overnachtingen in Vlaanderen naar macrobestemming 2001-2011

In de grafiek van de aankomsten zien we een heel andere trend: de kust blijft vrij stabiel over deze periode en de groei in de kunststeden en de Vlaamse regio's is nog sterker dan bij de overnachtingen. De verklaring hiervoor is in één sleutelwoord samen te vatten: de verblijfsduur. De gemiddelde verblijfsduur van vakantiegangers aan zee ging de laatste 10 jaar met ruim -22% achteruit van 6,2 nachten tot 4,8 nachten gemiddeld. En ook in de Vlaamse regio's worden verblijven -11% korter. De verblijfsduur in de kunststeden is het kortst: gemiddeld 1,8 nachten.

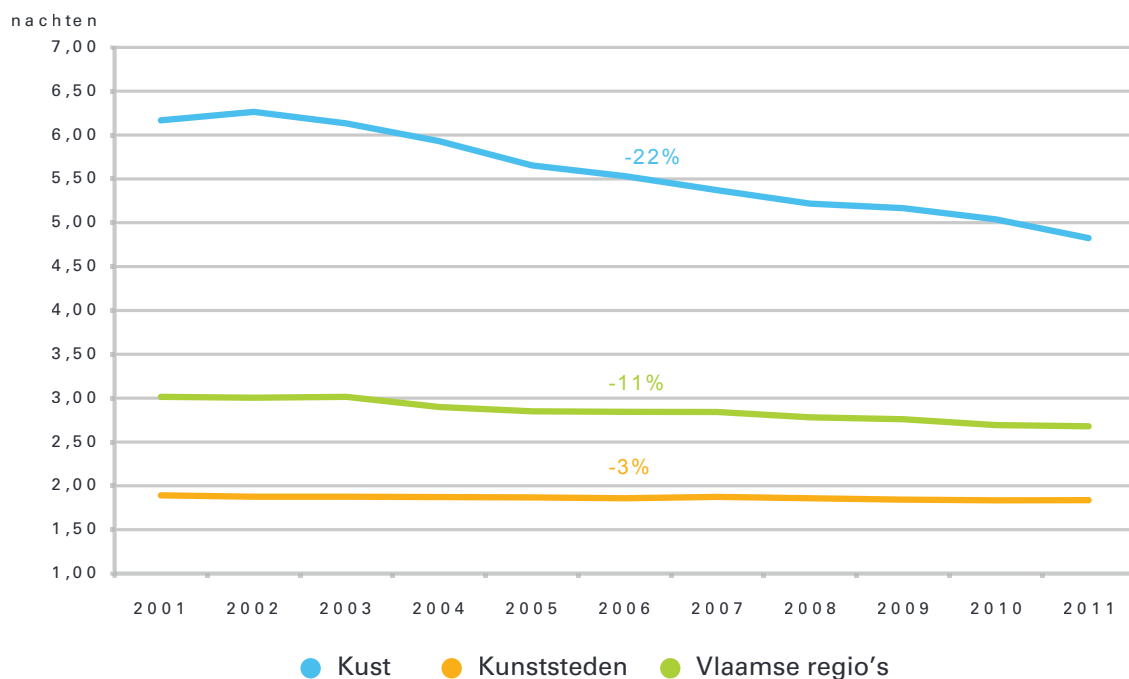
Figuur 4:
 Evolutie van de aankomsten in Vlaanderen naar macrobestemming 2001-2011

toerisme vlaanderen | Kennisbeheer
 o.b.v. Algemene Directie Statistiek

(alle logiesvormen incl. comm. verhuursector kust)

Figuur 5:
 Evolutie van de gemiddelde verblijfsduur in Vlaanderen naar macrobestemming 2001-2011

toerisme vlaanderen | Kennisbeheer
 o.b.v. Algemene Directie Statistiek

(alle logiesvormen incl. comm. verhuursector kust)

2. De voornaamste kortetermijntrends

In 2011 telt de Federale Overheidsdienst Economie - Algemene Directie Statistiek in België iets minder dan 36 miljoen overnachtingen. Het Vlaamse Gewest neemt ongeveer twee derde van alle overnachtingen voor haar rekening; het Brusselse en het Waalse Gewest respectievelijk 17% en 18%. Het Waals Gewest kent als enige een daling in 2011 ten opzichte van 2010 én voor de periode 2007-2011. In het Brussels Gewest is de toename het sterkst. De gemiddelde jaarlijkse groei (GJG*) tussen 2007 en 2011 ligt in Brussel het hoogst met +4% terwijl deze in het Waalse gewest daalt. Deze indicator geeft aan hoe de overnachtingen tussen 2007 en 2011 gemiddeld jaarlijks evolueren (zonder rekening te houden met het volume in de tussenliggende jaren).

Tabel 3:
Overnachtingen naar Gewest 2007-2011

	2007	2010	2011	2010-2011	GJG* 2007-2011	Aandeel 2011
Vlaams Gewest	23.303.560	23.087.944	23.466.371	+1,6%	+0,2%	65%
Brussels Gewest	5.099.264	5.556.308	5.971.663	+7,5%	+4,0%	17%
Waals Gewest	6.784.554	6.551.212	6.428.695	-1,9%	-1,3%	18%
België	35.187.378	35.195.464	35.866.729	+1,9%	+0,5%	100%

 toerisme
vlaanderen | Kennisbeheer
o.b.v. Algemene Directie Statistiek

(alle logiesvormen incl. comm. verhuursector kust)

België genereert in 2011 bijna 14 miljoen aankomsten. De daling tijdens de economische recessie blijft beperkt tot het jaar 2009. In alle Gewesten neemt het aantal aankomsten toe in 2011. Dit is ook het geval voor het Waalse Gewest, waar de overnachtingen nochtans daalden. Ook bij de andere twee is de stijging van de aankomsten sterker dan van de overnachtingen. In het Brussels Gewest is dit verschil het minst uitgesproken. De trend naar kortere vakanties wordt dus duidelijk voortgezet.

De gemiddelde verblijfsduur is met 3 nachten het langst in het Vlaamse Gewest. In Brussel is ze het kortst (1,8 nachten) en in Wallonië bedraagt ze 2,4 nachten. Deze korte verblijfsduur verklaart ook dat het verschil tussen de stijging van de aankomsten en de overnachtingen in het Hoofdstedelijke Gewest het kleinst is. De verblijfsduur is uiteraard erg afhankelijk van het type logiesvorm en het type bestemming, waarop we later terugkomen.

Tabel 4:
Aankomsten naar Gewest 2007-2011

	2007	2010	2011	2010-2011	GJG 2007-2011	Aandeel 2011
Vlaams Gewest	7.147.071	7.660.540	8.041.529	+5,0%	+3,0%	58%
Brussels Gewest	2.733.799	3.000.048	3.182.938	+6,1%	+3,9%	23%
Waals Gewest	2.599.393	2.687.632	2.727.783	+1,5%	+1,2%	20%
België	12.480.263	13.348.220	13.952.250	+4,5%	+2,8%	100%

 toerisme
vlaanderen | Kennisbeheer
o.b.v. Algemene Directie Statistiek

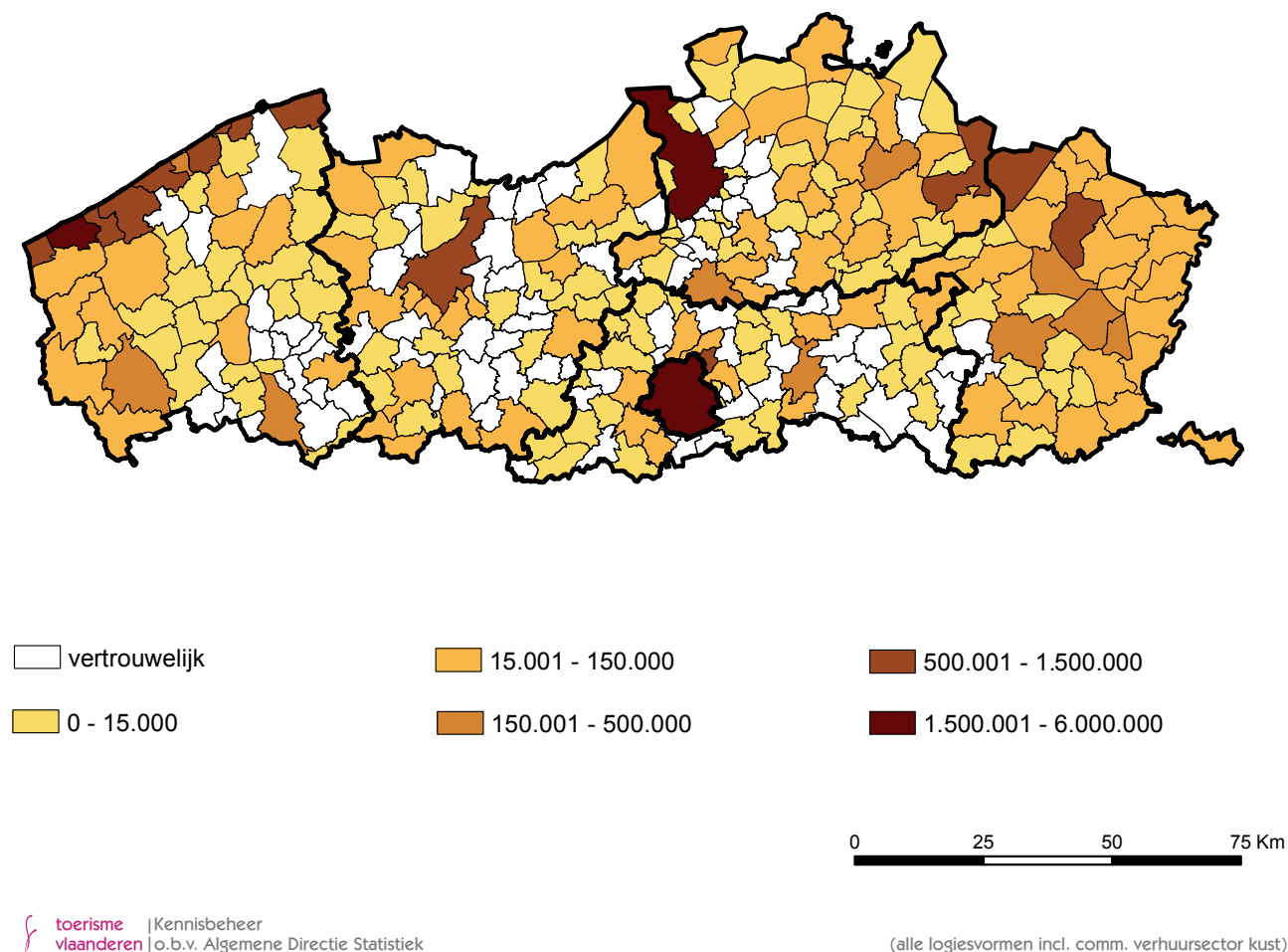
(alle logiesvormen incl. comm. verhuursector kust)

* Voor definities van 'aankomsten', 'overnachtingen' en GJG (Gemiddelde Jaarlijkse Groei), zie 'wegwijs', achteraan deze publicatie.

Om een idee te krijgen van de geografische spreiding van de overnachtingen in Vlaanderen toont de volgende figuur de verdeling per gemeente. Gemeenten met minder dan drie commerciële logiesaccommodaties worden wit ingekleurd omwille van vertrouwelijkheid.

Het zwaartepunt van de overnachtingen is te situeren aan de kust, in Brussel, de steden Antwerpen en Brugge en de Limburgse Kempen. Ook de Antwerpse Kempen, andere delen in Limburg, de Westhoek, de nationale luchthaven en de overige kunststeden Gent, Leuven en Mechelen trekken veel overnachtingen aan. Gemeenten in de laagste categorie zijn her en der verspreid in de Vlaamse regio's.

Figuur 6:
Verdeling van de overnachtingen in Vlaanderen (2011)

3. De binnenlandse markt

18,5 miljoen of 52% van alle overnachtingen in ons land zijn binnenlandse overnachtingen. Ongeveer drie kwart daarvan wordt gegenereerd in het Vlaamse Gewest en een vijfde in het Waalse. Vooral in het Vlaamse Gewest en Wallonië is het aandeel van de binnenlandse markt op het totaal aantal overnachtingen groot. In het Vlaamse Gewest bedraagt die 59% en in Wallonië 55%. In Brussel daarentegen is het aandeel van de overnachtingen afkomstig uit eigen land opmerkelijk kleiner (20%). Brussel kent wel een sterke stijging in 2011, terwijl het Vlaamse Gewest nauwelijks merkbaar stijgt en het Waalse Gewest zelfs lichtjes daalt.

Tabel 5:
Binnenlandse overnachtingen naar Gewest 2007-2011

	2007	2010	2011	2010-2011	GJG 2007-2011	Aandeel 2011
Vlaams Gewest	13.725.570	13.650.409	13.774.015	+0,9%	+0,1%	74%
Brussels Gewest	722.629	1.059.095	1.193.396	+12,7%	+13,4%	6%
Waals Gewest	3.704.541	3.591.127	3.541.559	-1,4%	-1,1%	19%
België	18.152.740	18.300.631	18.508.970	+1,1%	+0,5%	100%

 toerisme | Kennisbeheer
vlaanderen | o.b.v. Algemene Directie Statistiek

(alle logiesvormen incl. comm. verhuursector kust)

6 miljoen of 46% van alle aankomsten in ons land zijn afkomstig uit ons eigen land. Twee derde van de binnenlandse aankomsten vindt plaats in het Vlaamse Gewest terwijl Wallonië een aandeel heeft van een kwart en Brussel 11%. Deze laatste twee hebben dus een groter aandeel in de aankomsten dan in de overnachtingen door gemiddeld kortere verblijven. Het aantal aankomsten gaat in de drie Gewesten goed vooruit, in tegenstelling tot de overnachtingen. Ook hier is het dus duidelijk dat de binnenlandse vakanties korter worden.

Het Vlaamse Gewest ontvangt niet alleen de meeste binnenlandse aankomsten en overnachtingen maar ook de gemiddelde verblijfsduur is er hoger dan in de andere Gewesten. In het Vlaamse Gewest verblijft de binnenlandse toerist gemiddeld 2,9 nachten. In Brussel en Wallonië is dat 1,8 en 2,3 nachten. De verhuur via verhuurkantoren, die enkel aan de kust is opgenomen, vormt een belangrijke factor die dit verschil beïnvloedt, samen met verblijven op campings, in vakantieparken en sociaal toerisme.

Tabel 6:
Binnenlandse aankomsten naar Gewest 2007-2011

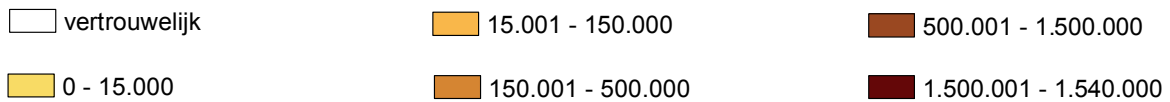
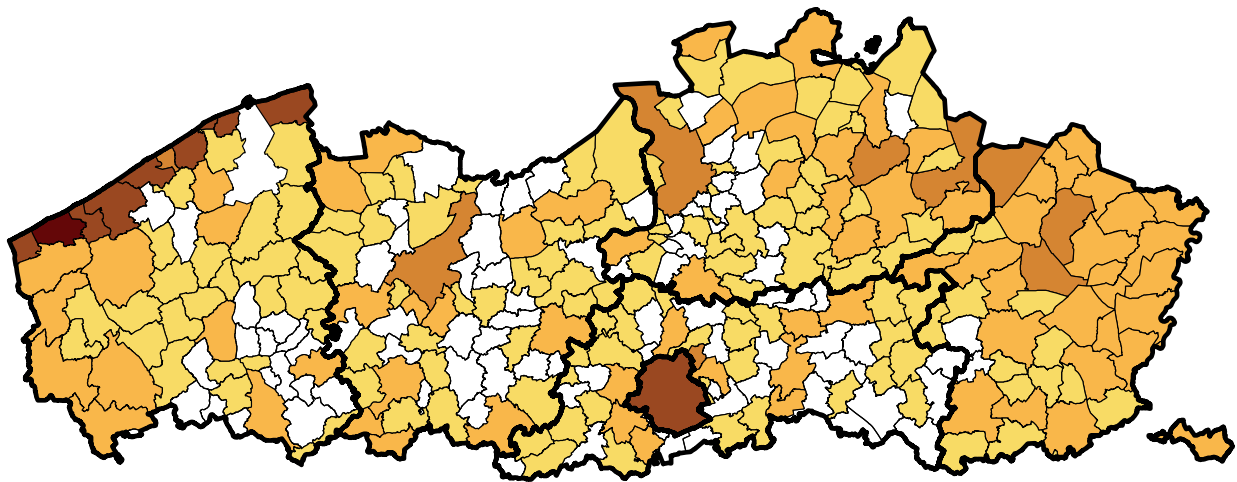
	2007	2010	2011	2010-2011	GJG 2007-2011	Aandeel 2011
Vlaams Gewest	3.539.936	3.964.496	4.166.979	+5,1%	+4,2%	65%
Brussels Gewest	406.113	612.452	690.581	+12,8%	+14,2%	11%
Waals Gewest	1.433.120	1.528.478	1.549.126	+1,4%	+2,0%	24%
België	5.379.169	6.105.426	6.406.686	+4,9%	+4,5%	100%

 toerisme | Kennisbeheer
vlaanderen | o.b.v. Algemene Directie Statistiek

(alle logiesvormen incl. comm. verhuursector kust)

Onderstaande figuur toont de binnenlandse overnachtingen in Vlaanderen per gemeente. De binnenlandse markt situeert zich vooral aan de kust en in Brussel. In tweede orde zijn ook de Antwerpse en Limburgse Kempen en andere gemeenten in Limburg populair. Ook de overige kunststeden en enkele andere steden en gemeenten in de Vlaamse regio's kunnen rekenen op aardig wat binnenlandse belangstelling.

Figuur 7:
Verdeling van de binnenlandse overnachtingen in Vlaanderen (2011)

4. De buitenlandse markt

In 2011 tellen we in België ruim 17 miljoen buitenlandse overnachtingen, of 48% van alle overnachtingen in ons land. Het gaat om de som van alle nachten van buitenlandse toeristen en zakenlui in commercieel logies. Meer dan de helft vindt plaats in het Vlaamse Gewest. Brussel is goed voor bijna 30%, terwijl Wallonië 17% buitenlandse overnachtingen voor zijn rekening neemt. In vergelijking met 2010 is het aantal buitenlandse overnachtingen in België toegenomen met bijna +3%. De toename is veruit het sterkst in het Brusselse Gewest. Ook het Vlaamse Gewest kent een stijging. Opvallend is dat Wallonië in 2011 op het vlak van de buitenlandse overnachtingen niet herstelt.

Tabel 7:
Buitenlandse overnachtingen naar Gewest 2007-2011

	2007	2010	2011	2010-2011	GJG 2007-2011	Aandeel 2011
Vlaams Gewest	9.577.990	9.437.535	9.692.356	+2,7%	+0,3%	56%
Brussels Gewest	4.376.635	4.497.213	4.778.267	+6,2%	+2,2%	28%
Waals Gewest	3.080.013	2.960.085	2.887.136	-2,5%	-1,6%	17%
België	17.034.638	16.894.833	17.357.759	+2,7%	+0,5%	100%

 toerisme
vlaanderen | Kennisbeheer
o.b.v. Algemene Directie Statistiek

(alle logiesvormen incl. comm. verhuursector kust)

7 miljoen of 54% van alle aankomsten in ons land zijn afkomstig uit het buitenland. Het Vlaamse Gewest ontvangt de helft van de buitenlandse aankomsten in België. Brussel krijgt een derde van de buitenlandse aankomsten en Wallonië 16%. In Brussel komt 78% van alle aankomsten toe aan buitenlandse toeristen, waar het bij de andere nog niet de helft is. Dit bevestigt het internationale karakter van de hoofdstad. In vergelijking met 2010 is het aantal buitenlandse aankomsten in België in 2011 met +4% vooruit gegaan. Alle Gewesten zien het aantal aankomsten opnieuw toenemen. In tegenstelling tot de overnachtingen is hier het Vlaamse Gewest de sterkste stijger.

In het Vlaamse en Waalse Gewest verblijven buitenlandse vakantiegangers en zakenlui gemiddeld 2,5 nachten. In Brussel, dat meer zakentoeeristen en citytrippers aantrekt voor een kort verblijf, is de gemiddelde verblijfsduur 1,9 nachten. In Brussel en Wallonië verblijven buitenlandse toeristen iets langer dan binnenlandse, in het Vlaamse Gewest is dit het omgekeerde.

Tabel 8:
Buitenlandse aankomsten naar Gewest 2007-2011

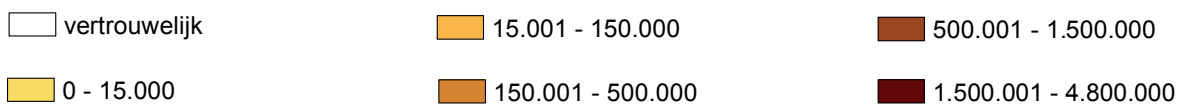
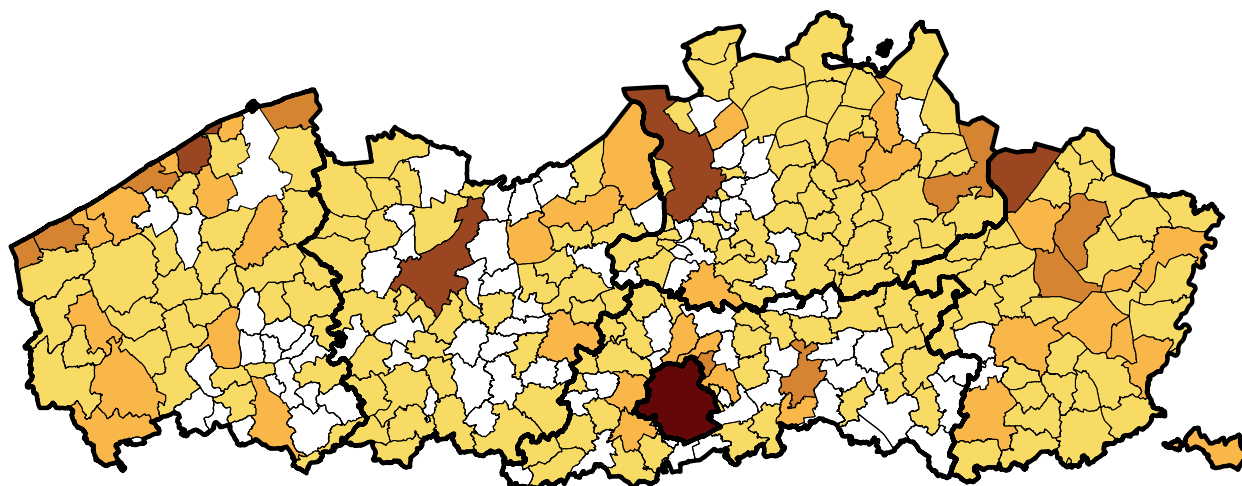
	2007	2010	2011	2010-2011	GJG 2007-2011	%2011
Vlaams Gewest	3.607.135	3.696.044	3.874.550	+4,8%	+1,8%	51%
Brussels Gewest	2.327.686	2.387.596	2.492.357	+4,4%	+1,7%	33%
Waals Gewest	1.166.273	1.159.154	1.178.657	+1,7%	+0,3%	16%
België	7.101.094	7.242.794	7.545.564	+4,2%	+1,5%	100%

 toerisme
vlaanderen | Kennisbeheer
o.b.v. Algemene Directie Statistiek

(alle logiesvormen incl. comm. verhuursector kust)

De buitenlandse overnachtingen zijn, meer dan de binnenlandse, geconcentreerd in de kunststeden. Dat komt deels door het buitenlandse zakentoeisme, deels door de vele recreatieve citytrips. Brussel staat op kop, gevolgd door Antwerpen, Brugge en Gent. Daarnaast oefenen, vooral wat recreatief toerisme betreft, zowel de kust als enkele gemeenten in de Kempen een grote aantrekkingskracht uit op de buitenlanders, vooral uit de buurlanden.

Figuur 8:
Verdeling van de buitenlandse overnachtingen in Vlaanderen (2011)

---

5. De belangrijkste buitenlandse markten in de kijker

Onze vier grote buurlanden vormen met voorsprong de belangrijkste buitenlandse markten. Spanje volgt voor het derde jaar op rij op de vijfde plaats.

Bijna driekwart van de buitenlandse overnachtingen in België wordt door de top vijf markten gegenereerd. Samen zorgt de top vijf tevens voor 35% van alle overnachtingen. Vier van de vijf toplanden kennen een positieve evolutie in 2011. Ondanks een daling met -3% blijft Nederland met grote voorsprong koploper. Sterkste relatieve stijger is ongetwijfeld Spanje met bijna +9% groei. Voor het tweede jaar op rij is nummer zes, de Verenigde Staten, eveneens een sterke stijger. Het aantal Amerikaanse overnachtingen is in 2011 toegenomen met +10%.

Tussen de Gewesten zijn er duidelijke verschillen. In het Vlaamse Gewest zorgen de vijf belangrijkste buitenlandse markten voor 79% van de buitenlandse overnachtingen en voor 33% van alle overnachtingen. In Wallonië liggen beide percentages iets hoger, respectievelijk 83% en 37%. Brussel kan dan weer heel wat meer verschillende markten bekoren. De top vijf van buitenlandse markten zorgt er voor 52% van de buitenlandse overnachtingen en 42% van alle overnachtingen in de hoofdstad.

Zowel in België, het Vlaamse als het Waalse Gewest, is de Nederlandse markt met voorsprong de belangrijkste. Ze zorgt voor 31% van alle buitenlandse overnachtingen in België. Dit aandeel ligt iets hoger in het Vlaamse Gewest (37%). Wallonië is nog afhankelijker van de Nederlandse markt – meer dan de helft van alle buitenlandse overnachtingen is van Nederlandse origine. In Brussel komt Nederland pas op de zesde plaats. Door een daling van het aantal Nederlandse overnachtingen in Brussel met bijna -4% en de sterke groei van de Amerikaanse markt, is de Nederlandse markt in Brussel een plaats gezakt. In het Waalse Gewest dalen de Nederlandse overnachtingen voor het vijfde jaar op rij.

De Franse markt bestendigt de tweede plaats die ze herwonnen heeft in 2008. Ook in 2011 presteert ze sterk. Het aantal Franse overnachtingen neemt toe met bijna +4%. In Brussel is dit de belangrijkste buitenlandse

markt. Ze stijgt er met +7% en in het Vlaamse Gewest neemt het aantal Franse overnachtingen toe met +3%.

Duitsland blijft derde op het niveau van België. Het volume Duitse overnachtingen is in 2011 slechts heel lichtjes toegenomen. Duitsland zit nu bijna terug op het niveau van 2004. In het Vlaamse Gewest komen de oosterburen nog steeds op de tweede plaats, al was daar de kloof met de Franse markt vroeger groter. Brussel ziet het aantal Duitse overnachtingen ook lichtjes stijgen. In Wallonië is de Duitse markt voor het tweede jaar op rij gedaald, deze keer met -7%. Hier was er wel nog een toename tijdens het crisisjaar 2009.

De Britse markt kent in België slechts een stijging met +0,7% in 2011. In 2009 was ze echter in elkaar gezakt met een afname van bijna -20%. In 2007 stonden de Britten nog op de tweede plaats. In het Vlaamse Gewest is de Britse markt wel voor het eerst sinds 2007 gestegen. In Brussel blijft de Britse markt dalen en ook in het Waalse Gewest neemt het volume Britse overnachtingen af. Dit in tegenstelling tot 2010 toen het aantal overnachtingen er steeg met +6%.

Spanje staat voor de derde maal op de vijfde plaats, zij het ver achter het Verenigd Koninkrijk. Het aantal overnachtingen is in 2011 wel sterk toegenomen, hoewel nummer zes, de Verenigde Staten, de kloof terug verkleind heeft. In het Vlaamse Gewest blijft de Amerikaanse markt nog op plaats vijf, maar zit de Spaanse markt de Amerikaanse op de hielen. Het aantal Amerikaanse overnachtingen is in het Vlaamse Gewest met +14% toegenomen. Hiermee komt ze opnieuw op het niveau van 2005. De Spaanse overnachtingen in het Vlaamse Gewest stijgen met +11%. In het Hoofdstedelijke Gewest groeit de Spaanse markt verder met 8% en staat op de derde plaats. In 2009 stond ze nog op de vierde plaats. De Amerikaanse markt steeg met +9% en springt over Nederland naar de vijfde plaats. In Wallonië staat Italië op vijf. Deze markt kent een sterke daling van -6%, waarmee ze bijna terug op het niveau van het crisisjaar 2009 komt.

Tabel 9:
Buitenlandse overnachtingen naar herkomstland en Gewest 2007-2011

Land van herkomst	2007	2010	2011	2010-2011	GJG 2007-2011	Aandeel buitenland 2011
België						
Nederland	5.324.234	5.392.085	5.224.884	-3,1%	-0,5%	31%
Frankrijk	2.175.895	2.340.291	2.424.212	+3,6%	+2,7%	13%
Duitsland	2.217.576	2.271.922	2.289.482	+0,8%	+0,8%	13%
Verenigd Koninkrijk	2.227.900	1.776.539	1.788.140	+0,7%	-5,3%	10%
Spanje	547.350	678.515	738.317	+8,8%	+7,8%	4%
Vlaams Gewest						
Nederland	3.348.999	3.559.739	3.496.598	-1,8%	+1,1%	37%
Duitsland	1.581.993	1.603.886	1.638.399	+2,2%	+0,9%	17%
Frankrijk	1.100.221	1.132.212	1.162.349	+2,7%	+1,4%	12%
Verenigd Koninkrijk	1.402.189	1.095.911	1.119.535	+2,2%	-5,5%	11%
V.S. Amerika	269.541	243.347	276.608	+13,7%	+0,6%	3%
Brussels Gewest						
Frankrijk	597.194	722.729	776.367	+7,4%	+6,8%	15%
Verenigd Koninkrijk	632.699	494.007	486.140	-1,6%	-6,4%	10%
Spanje	327.034	420.204	453.355	+7,9%	+8,5%	9%
Duitsland	408.663	414.129	415.259	+0,3%	+0,4%	9%
V.S. Amerika	328.156	321.245	350.950	+9,2%	+1,7%	7%
Waals Gewest						
Nederland	1.629.960	1.490.835	1.399.644	-6,1%	-3,7%	52%
Frankrijk	478.480	485.350	485.496	+0,0%	+0,4%	17%
Duitsland	226.920	253.907	235.824	-7,1%	+1,0%	9%
Verenigd Koninkrijk	193.012	186.621	182.465	-2,2%	-1,4%	6%
Italië	93.986	95.759	89.839	-6,2%	-1,1%	3%

De top vijf van de aankomsten in België omvat dezelfde landen als die van de overnachtingen. Dus ook wat het aantal aankomsten betreft zijn de Nederlanders de belangrijkste klanten. Ze zorgen voor ruim een kwart van alle buitenlandse aankomsten. Dat is een lager aandeel dan bij de overnachtingen omwille van de gemiddeld langere verblijfsduur door Nederlandse gasten. De Nederlandse aankomsten zijn gedaald met bijna -1% in België in 2011. In 2010 stegen ze nog met +5%. In het Vlaamse Gewest is er een status quo, maar zowel het Brusselse als Waalse Gewest verliezen meer dan -3% Nederlanders.

Het aantal Franse aankomsten neemt toe met bijna +5% en dit in elk van de Gewesten. In het Brusselse Gewest is de groei iets kleiner dan in de andere twee, maar net zoals bij de overnachtingen was er in 2011 een opvallende groei. Het Verenigd Koninkrijk is de derde markt in België. Het verschil met Frankrijk wordt in 2011 opnieuw groter. Het aantal Britse aankomsten stijgt in 2011 beperkt. Dit is het tweede jaar op rij dat er toch een minimale stijging waarneembaar is, na de forse daling in 2009. De gemiddelde jaarlijkse groei over de laatste vijf jaren is daarentegen duidelijk negatief. De groei wordt gegenereerd in het Vlaamse Gewest waar de Britse aankomsten toenemen met +3,5%. In Brussel en het Waalse Gewest zien we een daling.

Duitsland komt wat de aankomsten betreft op de vierde plaats en nadert steeds meer op het Verenigd Koninkrijk. In het Vlaamse Gewest springt de Duitse markt over de Britse naar de derde plaats terwijl de kloof in 2007 nog 140.000 aankomsten bedroeg.

Ook op het vlak van de aankomsten komen de Spanjaarden op de vijfde plaats in België, voor de Verenigde Staten. De Spaanse aankomsten komen op de vijfde plaats in zowel het Vlaamse als het Brusselse Gewest. Hoewel de

Spaanse markt het heel goed gedaan heeft in 2011, presteerde de Amerikaanse markt nog beter met een toename van +11% op het niveau van België. In het Vlaamse Gewest gaat het zelfs om een stijging van +18%. In Wallonië vervolledigt de Italiaanse markt, net zoals bij de overnachtingen, de top vijf van buitenlandse markten. Na jaren van sterke groei en een kleine dip in 2009 is het aantal Italiaanse aankomsten weer vooruit gegaan in 2011 in Wallonië, in tegenstelling tot de overnachtingen. De verblijfsduur is dus heel wat korter geworden.

Tabel 10:
Buitenlandse aankomsten naar herkomstland en Gewest 2007-2011

Land van herkomst	2007	2010	2011	2010-2011	GJG 2007-2011	Aandeel buitenland 2011
België						
Nederland	1.822.907	1.947.143	1.931.335	-0,8%	+1,5%	26%
Frankrijk	1.044.589	1.165.503	1.220.997	+4,8%	+4,0%	16%
Verenigd Koninkrijk	1.055.123	870.485	876.888	+0,7%	-4,5%	12%
Duitsland	792.983	838.021	860.931	+2,7%	+2,1%	11%
Spanje	277.756	342.161	367.379	+7,4%	+7,2%	5%
Vlaams Gewest						
Nederland	1.159.029	1.300.908	1.306.184	+0,4%	+3,0%	34%
Duitsland	471.850	500.026	522.301	+4,5%	+2,6%	13%
Verenigd Koninkrijk	612.590	502.129	520.209	+3,6%	-4,0%	13%
Frankrijk	434.191	480.878	506.347	+5,3%	+3,9%	13%
Spanje	95.620	119.611	132.510	+10,8%	+8,5%	3%
Brussels Gewest						
Frankrijk	354.931	434.523	451.694	+4,0%	+6,2%	18%
Verenigd Koninkrijk	337.310	268.415	260.135	-3,1%	-6,3%	10%
Duitsland	218.951	224.053	224.185	+0,1%	+0,6%	9%
Nederland	211.960	216.624	208.775	-3,6%	-0,4%	8%
Spanje	161.754	196.734	208.272	+5,9%	+6,5%	8%
Waals Gewest						
Nederland	451.918	429.611	416.376	-3,1%	-2,0%	35%
Frankrijk	255.467	250.102	262.956	+5,1%	+0,7%	22%
Duitsland	102.182	113.942	114.445	+0,4%	+2,9%	10%
Verenigd Koninkrijk	105.223	99.941	96.544	-3,4%	-2,1%	8%
Italië	44.081	45.199	48.156	+6,5%	+2,2%	4%

6. De voornaamste trends naar motief

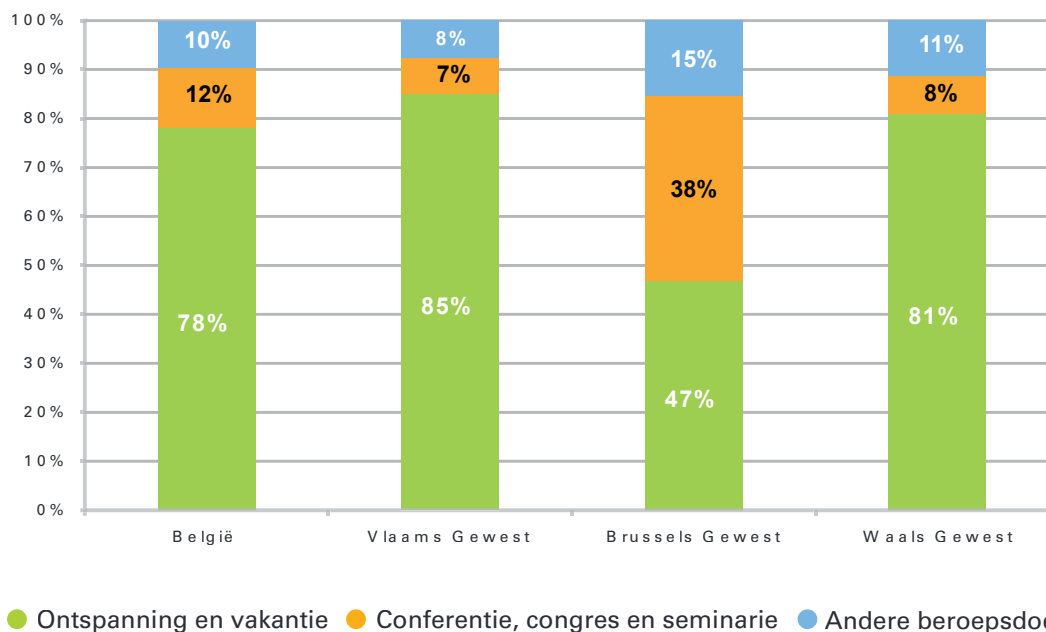
Bij het inwinnen van de aankomst- en overnachtingscijfers verzamelt de Algemene Directie Statistiek eveneens informatie over het reismotief van de toerist. Ze onderscheidt hierbij drie verschillende categorieën:

- 1 ontspanning en vakantie;
- 2 conferenties, congressen en seminaries;
- 3 andere beroepsdoeleinden.

Het eerste motief slaat op vakanties of verblijven van louter recreatieve aard. De conferenties, congressen, seminaries en andere beroepsdoeleinden staan samen voor het zakentoeisme in brede zin. Niet-commerciële verblijven zoals bij vrienden of familie zijn niet in de cijfers vervat.

Onderstaande figuur toont de globale verdeling van de overnachtingen in België en de Gewesten naar de verschillende verblijfsmotieven. Acht op de tien overnachtingen in België heeft recreatieve doeleinden. In het Vlaamse en het Waalse Gewest is het merendeel van de overnachtingen van recreatieve aard. Brussel, met zijn sterk internationaal karakter, trekt meer zakelijke reizigers aan. 38% van de toeristen in Brussel is te situeren bij de conferenties, congressen en seminaries en 15% zijn overnachtingen voor andere beroepsdoeleinden.

Figuur 9:
Verdeling van de overnachtingen in België naar verblijfsmotief 2011

De binnenlandse en de Nederlandse markt zijn grotendeels op ontspanning en vakantie gericht. Bijna 90% van de binnenlandse en Nederlandse overnachtingen zijn van recreatieve aard. Bij de andere topmarkten daalt dit tot ongeveer 70%. Bij vele andere markten ligt dit percentage nog wat lager. Een vergelijkbaar beeld krijgen we voor de aankomsten, hoewel ontspanning en vakantie een iets kleiner aandeel heeft door de kortere duur van zakenreizen en de langere duur van echte recreatieve vakanties.

Tabel 11:
Verdeling van de overnachtingen in België 2011 naar motief (in %)

Land van herkomst	Ontspanning en vakantie	Conferentie, congres, seminarie	Andere beroepsdoeleinden	Totaal
België	85,9%	8,1%	6,1%	100%
Nederland	88,0%	6,6%	5,4%	100%
Frankrijk	70,1%	14,7%	15,2%	100%
Duitsland	72,1%	12,7%	15,2%	100%
Verenigd Koninkrijk	68,7%	20,0%	11,3%	100%
Spanje	69,5%	18,3%	12,3%	100%

 toerisme vlaanderen | Kennisbeheer
o.b.v. Algemene Directie Statistiek

(alle logiesvormen incl. comm. verhuursector kust)

Tabel 12:
Verdeling van de overnachtingen in het Vlaamse Gewest 2011 naar motief (in %)

Land van herkomst	Ontspanning en vakantie	Conferentie, congres, seminarie	Andere beroepsdoeleinden	Totaal
België	90,1%	5,5%	4,4%	100%
Nederland	88,1%	5,8%	6,2%	100%
Duitsland	78,8%	7,1%	14,1%	100%
Frankrijk	83,8%	6,9%	9,4%	100%
Verenigd Koninkrijk	78,9%	11,9%	9,2%	100%
V.S. Amerika	55,2%	27,4%	17,5%	100%

 toerisme vlaanderen | Kennisbeheer
o.b.v. Algemene Directie Statistiek

(alle logiesvormen incl. comm. verhuursector kust)

Tabel 13:
Verdeling van de overnachtingen in het Brusselse Gewest 2011 naar motief (in %)

Land van herkomst	Ontspanning en vakantie	Conferentie, congres, seminarie	Andere beroepsdoeleinden	Totaal
België	40,2%	40,9%	18,9%	100%
Frankrijk	53,9%	28,5%	17,6%	100%
Verenigd Koninkrijk	45,9%	41,5%	12,6%	100%
Spanje	67,2%	22,0%	10,9%	100%
Duitsland	49,2%	35,6%	15,2%	100%
Nederland	51,7%	36,1%	12,2%	100%

 toerisme vlaanderen | Kennisbeheer
o.b.v. Algemene Directie Statistiek

Tabel 14:
Verdeling van de overnachtingen in het Waalse Gewest 2011 naar motief (in %)

Land van herkomst	Ontspanning en vakantie	Conferentie, congres, seminarie	Andere beroepsdoeleinden	Totaal
België	85,0%	7,0%	8,0%	100%
Nederland	96,3%	1,6%	2,1%	100%
Frankrijk	63,3%	11,6%	25,1%	100%
Duitsland	66,4%	11,3%	22,3%	100%
Verenigd Koninkrijk	67,0%	12,4%	20,6%	100%
Italië	46,8%	19,3%	33,9%	100%

 toerisme vlaanderen | Kennisbeheer
o.b.v. Algemene Directie Statistiek

Tabel 15:
Verdeling van de aankomsten in België 2011 naar motief (in %)

Land van herkomst	Ontspanning en vakantie	Conferentie, congres, seminarie	Andere beroepsdoeleinden	Totaal
België	77,1%	13,0%	9,9%	100%
Nederland	80,3%	11,3%	8,5%	100%
Frankrijk	66,0%	17,3%	16,6%	100%
Verenigd Koninkrijk	66,6%	21,7%	11,7%	100%
Duitsland	63,0%	18,3%	18,6%	100%
Spanje	70,4%	17,8%	11,8%	100%

 toerisme vlaanderen | Kennisbeheer
o.b.v. Algemene Directie Statistiek

(alle logiesvormen incl. comm. verhuursector kust)

Tabel 16:
Verdeling van de aankomsten in het Vlaamse Gewest 2011 naar motief (in %)

Land van herkomst	Ontspanning en vakantie	Conferentie, congres, seminarie	Andere beroepsdoeleinden	Totaal
België	81,6%	10,3%	8,1%	100%
Nederland	81,0%	9,9%	9,1%	100%
Duitsland	69,2%	11,8%	19,0%	100%
Verenigd Koninkrijk	76,8%	13,4%	9,8%	100%
Frankrijk	77,6%	10,0%	12,5%	100%
Spanje	80,2%	10,0%	9,9%	100%

 toerisme vlaanderen | Kennisbeheer
o.b.v. Algemene Directie Statistiek

(alle logiesvormen incl. comm. verhuursector kust)

Tabel 17:
Verdeling van de aankomsten in het Brusselse Gewest 2011 naar motief (in %)

Land van herkomst	Ontspanning en vakantie	Conferentie, congres, seminarie	Andere beroepsdoeleinden	Totaal
België	42,3%	37,7%	20,0%	100%
Frankrijk	54,5%	28,3%	17,2%	100%
Verenigd Koninkrijk	44,9%	42,1%	13,0%	100%
Duitsland	47,7%	36,4%	15,9%	100%
Nederland	52,4%	35,3%	12,4%	100%
Spanje	66,8%	22,1%	11,1%	100%

 toerisme vlaanderen | Kennisbeheer
o.b.v. Algemene Directie Statistiek

Tabel 18:
Verdeling van de aankomsten in het Waalse Gewest 2011 naar motief (in %)

Land van herkomst	Ontspanning en vakantie	Conferentie, congres, seminarie	Andere beroepsdoeleinden	Totaal
België	80,4%	9,2%	10,4%	100%
Nederland	92,0%	3,5%	4,4%	100%
Frankrijk	63,6%	12,8%	23,6%	100%
Duitsland	64,9%	12,7%	22,3%	100%
Verenigd Koninkrijk	70,3%	11,5%	18,3%	100%
Italië	51,5%	17,7%	30,8%	100%

 toerisme vlaanderen | Kennisbeheer
o.b.v. Algemene Directie Statistiek

7. Kust, kunststeden, Vlaamse regio's

In Vlaanderen zijn drie macrobestemmingen te onderscheiden: de Vlaamse kust, de kunststeden (Antwerpen, Brugge, Brussel, Gent, Leuven en Mechelen) en de Vlaamse regio's. De som van de overnachtingen of van de aankomsten in deze drie komt overeen met respectievelijk de overnachtingen of aankomsten in het Vlaamse plus het Brusselse Gewest. Het aandeel van de kust neemt verder af en bedraagt nu 32%. Een iets groter deel komt voor rekening van de kunststeden. Zij zorgen met ruim 10,5 miljoen overnachtingen voor 36%, de Vlaamse regio's zorgen voor 31% van het totaal. Het aantal overnachtingen is in 2011 het sterkst gestegen in de kunststeden, ook in de regio's is er groei. De kust ziet het aantal in 2011 verder dalen. De gemiddelde jaarlijkse groei sinds 2007 is in de kunststeden het sterkst, terwijl dit voor de kust negatief is. In 2007 had de kust nog met voorsprong de meeste overnachtingen.

Tabel 19:
Overnachtingen naar kust, kunststeden, Vlaamse regio's 2007-2011

	2007	2010	2011	2010-2011	GJG 2007-2011	Aandeel 2011
Kust	10.702.008	9.802.922	9.552.660	-2,6%	-2,8%	32%
Kunststeden	9.129.110	9.907.179	10.664.542	+7,6%	+4,0%	36%
Vlaamse regio's	8.571.706	8.934.151	9.220.832	+3,2%	+1,8%	31%
Vlaanderen	28.402.824	28.644.252	29.438.034	+2,8%	+0,9%	100%

 toerisme
vlaanderen | Kennisbeheer
o.b.v. Algemene Directie Statistiek

(alle logiesvormen incl. comm. verhuursector kust)

De kunststeden trekken de meeste toeristen (en zakenlui) aan: van alle aankomsten in Vlaanderen vindt de helft plaats in de kunststeden. Verblijven in de kunststeden zijn dus korter dan die aan de kust en in de Vlaamse regio's. De Vlaamse regio's komen op de tweede plaats met 31% en de kust neemt bijna een op de vijf aankomsten voor haar rekening. In alle bestemmingen ligt het aantal aankomsten hoger dan in 2010. De evoluties zijn positiever dan bij de overnachtingen. Met andere woorden, de trend naar kortere vakanties wordt voortgezet. Ook hier is de stijging het sterkst bij de kunststeden. De gemiddelde jaarlijkse groei van de aankomsten over een periode van vijf jaar is enkel voor de kust negatief, zij het minder negatief dan bij de overnachtingen, wat duidt op een verdere daling van de gemiddelde verblijfsduur.

Tabel 20:
Aankomsten naar kust, kunststeden, Vlaamse regio's 2007-2011

	2007	2010	2011	2010-2011	GJG 2007-2011	Aandeel 2011
Kust	1.992.368	1.945.220	1.979.687	+1,8%	-0,2%	18%
Kunststeden	4.872.647	5.397.218	5.803.085	+7,5%	+4,5%	52%
Vlaamse regio's	3.015.855	3.318.150	3.441.695	+3,7%	+3,4%	31%
Vlaanderen	9.880.870	10.660.588	11.224.467	+5,3%	+3,2%	100%

 toerisme
vlaanderen | Kennisbeheer
o.b.v. Algemene Directie Statistiek

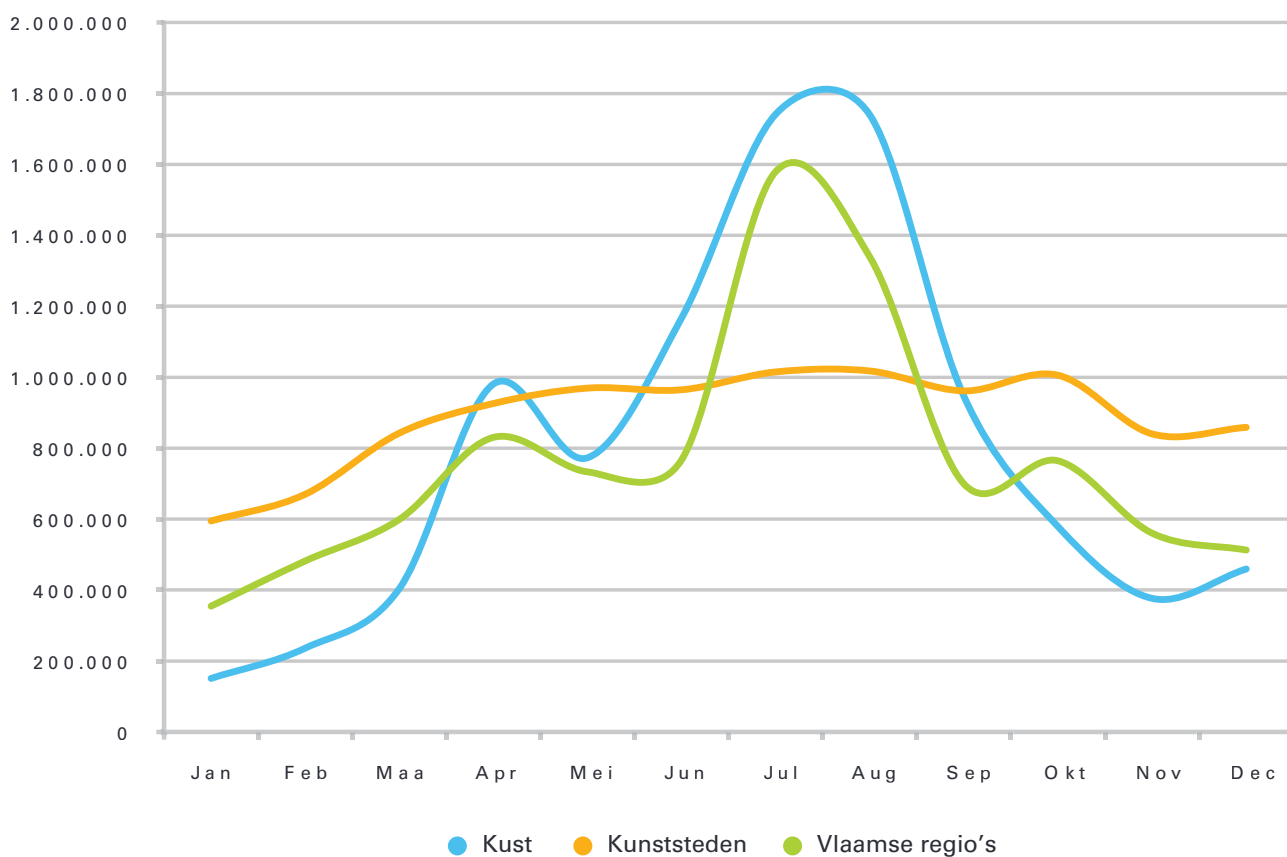
(alle logiesvormen incl. comm. verhuursector kust)

Door de combinatie van citytrips en verblijven van zakenlui is de verblijfsduur het kortst in de kunststeden (gemiddeld 1,8 nachten). Aan de kust is de verblijfsduur het langst (4,8 nachten). De Vlaamse regio's zitten daar tussenin met 2,6 nachten, wat overeenkomt met de gemiddelde verblijfsduur in heel Vlaanderen. In 2007 bedroeg de verblijfsduur aan de kust nog gemiddeld 5,4 nachten.

8. De seizoensspreiding

De verdeling van de overnachtingen doorheen het jaar verschilt erg van bestemming tot bestemming. Toerisme aan de kust en in de Vlaamse regio's is erg seizoensgebonden, de bezetting in de kunststeden is eerder stabiel. Aan de kust vindt 36% van de overnachtingen plaats in de maanden juli en augustus, in de Vlaamse regio's is dat 32%. In de kunststeden zijn de twee zomermaanden goed voor 19% van het jaartotaal. Vooral in de wintermaanden is het commerciële verblijftoerisme aan zee beperkt, terwijl in de kunststeden wel nog redelijk wat overnachtingen plaatsvinden.

Figuur 10:
Seizoensspreiding van de overnachtingen in Vlaanderen naar macrobestemming 2011

9. De voornaamste trends naar logiesvorm

De Federale Overheidsdienst Economie - Algemene Directie Statistiek registreert aankomsten en overnachtingen van toeristen in volgende logiesvormen: hotels, campings, vakantieparken, logies voor doelgroepen (jeugd- en sociaal logies voor volwassenen) en huurlogies - enkel via verhuurkantoren aan de kust. Gezien het enkel om commercieel huurlogies gaat via immobiënkantoren is de directe verhuur van de appartementen aan zee niet opgenomen. Op basis van gegevens van Westtoer kunnen we aannemen dat het volume in de directe verhuur nog eens ongeveer even groot is als dat in de commerciële verhuur.

Personen die verblijven bij familie, vrienden of kennissen, mensen die in ons land in een tweede eigendom verblijven, overnachtingen in huurvakantiewoningen in het binnenland en overnachtingen in gastenkamers (tenzij met hotelvergunning), zijn bijgevolg niet opgenomen in deze cijfers. Een volledige omschrijving van de commerciële logiesvormen vindt u achteraan in deze publicatie.

In de toekomst zullen we ook trendgegevens van de overnachtingen en aankomsten van gastenkamers

kunnen rapporteren omdat die sinds kort mee zijn opgenomen in de meting.

Hotels zijn zowel in het Vlaamse als Brusselse Gewest de populairste logiesvorm, deels omwille van het grote aanbod en een hoge bezetting. In het Vlaamse Gewest vindt 40% van de overnachtingen plaats in hotels. Op de tweede plaats komt het huurlogies aan de kust en derde in rij is de grote groep van het sociaal toeristische logies (hostels, jeugdherbergen, jeugdverblijfscentra en sociaal volwassenenlogies). Het aantal overnachtingen stijgt in de meeste logiesvormen. Enkel in huurlogies is er in 2011 een flinke achteruitgang. De sterkste relatieve stijging is er op de campings. Zij deden het ook goed in 2010.

In Brussel vertegenwoordigen hotels zowel ruim 90% van het aanbod als van de vraag. De overige overnachtingen worden in Brussel gegeneerd in de categorie van het logies voor doelgroepen (veelal jeugdlogies, hostels). Zowel bij de hotels als bij het logies voor doelgroepen is er een sterke stijging van de overnachtingen in de hoofdstad.

Tabel 21:
Overnachtingen naar logiesvorm in het Vlaamse Gewest 2007-2011

	2007	2010	2011	2010-2011	GJG 2007-2011	Aandeel 2011
Hotels	8.639.042	8.921.500	9.373.311	+5,1%	+2,1%	40%
Campings	1.819.778	1.983.538	2.117.179	+6,7%	+3,9%	9%
Vakantieparken	3.511.115	3.106.533	3.272.374	+5,3%	-1,7%	14%
Logies voor doelgroepen	3.995.603	4.178.935	4.216.622	+0,9%	+1,4%	18%
Huurlogies kust (immo)	5.338.022	4.897.438	4.486.885	-8,4%	-4,2%	19%
Totaal	23.303.560	23.087.944	23.466.371	+1,6%	+0,2%	100%

 toerisme vlaanderen | Kennisbeheer
o.b.v. Algemene Directie Statistiek

(alle logiesvormen incl. comm. verhuursector kust)

Tabel 22:
Overnachtingen naar logiesvorm in het Brusselse Gewest 2007-2011

	2007	2010	2011	2010-2011	GJG 2007-2011	Aandeel 2011
Hotels	4.832.683	5.256.279	5.637.256	+7,2%	+3,9%	94%
Logies voor doelgroepen	266.581	300.029	334.407	+11,5%	+5,8%	6%
Totaal	5.099.264	5.556.308	5.971.663	+7,5%	+4,0%	100%

 toerisme vlaanderen | Kennisbeheer
o.b.v. Algemene Directie Statistiek

Het aandeel van de hotels in de aankomsten in Vlaanderen ligt heel wat hoger dan bij de overnachtingen. Dat is een gevolg van de lagere verblijfsduur in de hotelsector. Zij versterken bovendien hun positie nog verder aangezien zij de sterkste groeier zijn. Het huurlogies aan zee, en in mindere mate de vakantieparken, vertonen het omgekeerde beeld. 4% van de aankomsten vindt plaats in (commercieel) huurlogies (aan de kust), terwijl één op vijf overnachtingen ondernomen wordt in de immo-verhuur. De campings gaan voor het derde jaar op rij vooruit, en de hotels en vakantieparken tonen zelfs nog sterkere groeicijfers.

De verdeling van de aankomsten naar logiesvorm is in het Brusselse Gewest vergelijkbaar met de verdeling van de overnachtingen. Opvallend is wel dat de aankomsten in logies voor doelgroepen bijna met de helft minder sterk zijn gestegen dan de overnachtingen.

Tabel 23:
Aankomsten naar logiesvorm in het Vlaamse Gewest 2007-2011

	2007	2010	2011	2010-2011	GJG 2007-2011	Aandeel 2011
Hotels	4.468.094	4.851.212	5.176.515	+6,7%	+3,7%	64%
Campings	358.315	440.904	462.601	+4,9%	+6,6%	6%
Vakantieparken	791.288	713.653	760.813	+6,6%	-1,0%	9%
Logies voor doelgroepen	1.161.589	1.294.602	1.307.486	+1,0%	+3,0%	16%
Huurlogies kust (immo)	367.785	360.169	334.114	-7,2%	-2,4%	4%
Totaal	7.147.071	7.660.540	8.041.529	+5,0%	+3,0%	100%

 toerisme | Kennisbeheer
vlaanderen | o.b.v. Algemene Directie Statistiek

(alle logiesvormen incl. comm. verhuursector kust)

Tabel 24:
Aankomsten naar logiesvorm in het Brusselse Gewest 2007-2011

	2007	2010	2011	2010-2011	GJG 2007-2011	Aandeel 2011
Hotels	2.561.131	2.828.432	3.000.391	+6,1%	+4,0%	94%
Logies voor doelgroepen	172.668	171.616	182.547	+6,4%	+1,4%	6%
Totaal	2.733.799	3.000.048	3.182.938	+6,1%	+3,9%	100%

 toerisme | Kennisbeheer
vlaanderen | o.b.v. Algemene Directie Statistiek

10. Het logiesaanbod

Bij de bespreking van de logiescapaciteit opteren we voor een weergave van de gemiddelde dagcapaciteit in de maand augustus.

De cijfers zijn exclusief huurlogies en gastenkamers. Een aanzienlijk aantal gastenkamers is wel bij de hotels opgenomen omdat ze over een hotelvergunning beschikken. Gegevens over het exacte aantal inrichtingen in de verhuursector zijn niet gekend. Wel zijn er vraaggegevens bekend van de commerciële verhuur via verhuurkantoren aan de kust. Die werden hierboven besproken.

In het totaal telt Vlaanderen 2.344 commerciële logiesinrichtingen in de categorieën die de Federale Overheidsdienst opneemt. Ruim 92% van de aanbieders is gelegen in het Vlaamse Gewest, 8% in Brussel. In het Vlaamse Gewest zijn er 2.148 inrichtingen met samen ruim 205.000 slaapplekken, in Brussel 196 inrichtingen met meer dan 35.000 plaatsen. Opvallend is dat in het Vlaamse Gewest zowel het aantal inrichtingen als de capaciteit afneemt.

In de hoofdstad stijgen zowel het aantal inrichtingen als

de capaciteit voor het tweede jaar op rij.

In het Vlaamse Gewest is zes op de tien logiesinrichtingen een hotel, samen goed voor een derde van de logiescapaciteit. Campings en vakantieparken, die slechts 11% en 1% van het aantal logiesinstellingen uitmaken, staan wel voor respectievelijk 24% en 13% van de capaciteit. Dat komt omdat het gemiddeld aantal slaapplekken er hoog ligt: respectievelijk gemiddeld 200 en 1.800 plaatsen per inrichting. Ter vergelijking, een hotel in het Vlaamse Gewest heeft gemiddeld 53 slaapplekken. Brusselse hotels scoren hoger met gemiddeld 181 bedden. Hoewel Brussel slechts voor 12% staat van alle hotels in Vlaanderen, vormen deze hotels een derde van de totale hotelcapaciteit.

Bijna drie op de tien inrichtingen in het Vlaamse Gewest en 6% in Brussel behoort tot de categorie van het logies voor doelgroepen. Het betreft jeugdlogies (jeugdverblijfscentra, jeugdherbergen, hostels...) en sociaal logies voor volwassenen. Hun gemiddelde capaciteit in Vlaanderen is 106 bedden en in totaal zijn er 63.509 slaapplekken beschikbaar.

Tabel 25:
Logiesinstellingen en capaciteit in het Vlaamse Gewest 2010-2011

Logiesvorm	2010	2011	2010-2011	Aandeel 2011
Aantal inrichtingen				
Hotels	1.331	1.307	-1,8%	61%
Campings	247	237	-4,0%	11%
Vakantieparken	14	15	+7,1%	1%
Logies voor doelgroepen	609	589	-3,3%	27%
Totaal	2.201	2.148	-2,4%	100%
Capaciteit (in aantal slaapplekken)				
Hotels	68.873	68.813	+1,9%	33%
Campings	49.123	47.748	-4,4%	24%
Vakantieparken	26.603	26.702	-1,1%	13%
Logies voor doelgroepen	63.299	61.936	-1,4%	30%
Totaal	207.898	205.198	-1,0%	100%

toerisme | Kennisbeheer
vlaanderen | o.b.v. Algemene Directie Statistiek

Tabel 26:
Logiesinstellingen en capaciteit in het Brusselse Gewest 2010-2011

Logiesvorm	2010	2011	2010-2011	Aandeel 2011
Aantal inrichtingen				
Hotels	172	185	+7,6%	94%
Logies voor doelgroepen	10	11	+10,0%	6%
Totaal	182	196	+7,7%	100%
Capaciteit (in aantal slaapplekken)				
Hotels	31.798	33.532	+5,5%	96%
Logies voor doelgroepen	1.330	1.573	+18,3%	4%
Totaal	33.128	35.105	+6,0%	100%

toerisme | Kennisbeheer
vlaanderen | o.b.v. Algemene Directie Statistiek

Tabel 27:
Logiesinstellingen en capaciteit in Vlaanderen
2010-2011

Logiesvorm	2010	2011	2010-2011	Aandeel 2011
Aantal inrichtingen				
Hotels	1.503	1.492	-0,7%	64%
Campings	247	237	-4,0%	10%
Vakantieparken	14	15	+7,1%	1%
Logies voor doelgroepen	619	600	-3,1%	26%
Totaal	2.383	2.344	-1,6%	100%
Capaciteit (in aantal slaapplekken)				
Hotels	100.671	102.345	+1,7%	42%
Campings	49.123	49.123	+0,0%	20%
Vakantieparken	26.603	26.702	+0,4%	11%
Logies voor doelgroepen	64.629	63.509	-1,7%	26%
Totaal	241.026	241.678	+0,3%	100%

 toerisme | Kennisbeheer
vlaanderen | o.b.v. Algemene Directie Statistiek

economische situatie
in België en vakantiegedrag Vlaming

1. De economische situatie in België

België telt in 2011 bijna 11 miljoen inwoners. Het bruto binnenlands product, 370 miljard euro, is in 2011 gestegen met +1,8%. Dit is minder sterk dan in 2010 maar wel beter dan in het crisisjaar 2009 toen er een daling was. Per capita heeft enkel Nederland een hoger BBP. De werkloosheid is in 2011 gedaald tot 7,2% van de beroepsbevolking. Nederland en Duitsland doen op dit vlak beter. De inflatie ligt in 2011 met 3,9% hoog.

Tabel 28:

Evolutie van een aantal economische indicatoren voor België 2007-2011 en BBP 2011 voor België en de buurlanden

	2007	2008	2009	2010	2011		BBP (miljoen euro)	BBP per capita (euro)
Populatie (x 1.000)	10.585	10.667	10.753	10.840	10.951	België	369.836	33.771
Evolutie (BBP) ¹	+2,9%	+1,0%	-2,8%	+2,4%	+1,8%	Duitsland	2.592.600	31.713
Werkloosheidsgraad	7,5%	7,0%	7,9%	8,3%	7,2%	Frankrijk	1.996.583	30.694
Inflatie	+1,9%	+4,7%	+0,0%	+2,5%	+3,9%	Nederland	601.973	36.142
Bron: Eurostat						Verenigd Koninkrijk	1.746.962	27.952

¹ op basis van constante prijzen

2. Het vakantiegedrag in Vlaanderen

Sinds 1982 voert WES Onderzoek & Advies, onder andere in opdracht van Toerisme Vlaanderen, een onderzoek uit naar het reisgedrag van de Belgen. Vanaf 1994 is het een tweejaarlijks onderzoek. Tijdens twee meetmomenten in het jaar worden telkens 6.000 personen bevraagd over hun (korte) vakanties. Een lange vakantie wordt gedefinieerd als 'elk verblijf buitenshuis van minstens vier opeenvolgende nachten, met recreatieve doeleinden'. Een korte vakantie is 'elk commercieel verblijf buitenshuis met één tot drie overnachtingen, met recreatieve doeleinden'. In tegenstelling tot de lange vakanties worden bij de korte vakanties de verblijven bij familie of kennissen en in tweede verblijven buiten beschouwing gelaten. Het betreft dus enkel de commerciële korte vakanties waarbij betaald wordt voor het logies.

→ Totale vakantieparticipatie

Onder de totale vakantieparticipatie wordt verstaan: 'het aandeel van de bevolking dat ten minste eenmaal per jaar een vakantie en/of een korte vakantie onderneemt'. Deze participatie ligt in België op bijna 70%. Het Vlaamse Gewest zit hier boven met 74%. Het Brusselse en Waalse Gewest zitten onder het Belgisch gemiddelde met respectievelijk 66% en 63%. De reizende Belgen maken gemiddeld bijna 2 reizen in 2010. De inwoners van het Vlaamse Gewest gaan vaker op reis dan de andere landgenoten.

In totaal worden 15 miljoen vakanties ondernomen door de Belgen. Meer dan twee derde daarvan komt voor rekening van de inwoners van het Vlaamse Gewest. Het Waalse Gewest zorgt voor een kwart en de rest wordt gegenereerd door de hoofdstad. Vier vijfde van de vakanties door de Belgen vindt plaats in de zomer of lente. Bij de Vlamingen is dit iets meer uitgesproken. Men kiest ook het meest voor een vakantie in het buitenland. Voor 71% van de reizen wordt de grens overgestoken. De inwoners van het Vlaamse Gewest houden meer van het binnenland dan de anderen. 8 op de 10 van alle binnenlandse vakanties wordt ondernomen door Vlamingen, terwijl dit aandeel bij de buitenlandse vakanties ongeveer 6 op 10 is. Waarschijnlijk is dit verschil te wijten aan het feit dat Vlamingen meer vakanties ondernemen en een tweede en derde vakantie eerder kort van duur en dicht bij huis zijn. Anderzijds ondernemen ze in absolute getallen met grote voorsprong de meeste buitenlandse vakanties.

Tabel 29:
Totale vakantieparticipatie van de Belgen in 2010

(korte + lange vakanties)	Vlaams Gewest	Brussels Gewest	Waals Gewest	België
Participatie	74,1%	66,1%	62,9%	69,9%
Frequentie	2,14	1,80	1,72	1,99
Aantal korte + lange vakanties (mlj)	10,2	1,2	3,7	15,0
Aantal korte + lange zomervakanties (mlj)	8,5	0,9	2,8	12,2
Aantal korte + lange wintervakanties (mlj)	1,8	0,3	0,8	2,8
Aantal korte + lange binnenlandse vakanties (mlj)	3,5	0,3	0,7	4,5
Aantal korte + lange buitenlandse vakanties (mlj)	6,7	1,0	3,0	10,6

Bron: WES Onderzoek & Advies

---

3. De lange vakanties van de Vlamingen

→ Langevakantieparticipatie

60% van de Belgen onderneemt een vakantie van minstens vier nachten in 2010. De inwoners van het Vlaamse Gewest gaan iets vaker op lange vakantie dan de andere Belgen: 63% doet dit ten opzichte van 55% in het Waalse Gewest; de Brusselaars zitten op het gemiddelde. De Vlamingen ondernemen ook de meeste lange vakanties per vakantieganger, zij het dat het verschil met de Brusselaars heel klein is.

Samen genereren de Belgen meer dan 10 miljoen lange vakanties. Daarvan zorgen de Vlamingen voor 6,7 miljoen, de Walen voor 2,7 miljoen en de Brusselaars voor 1 miljoen. 83% van de lange vakanties van de Belgen wordt ondernomen in het zomerhalfjaar. 79% van de vakanties van de Belgen gaat richting buitenland. 62% van alle buitenlandse vakanties wordt gegenereerd door de Vlamingen, 10% door de inwoners van de hoofdstad en de overige 28% door de Walen. Opvallender is de verhouding bij de binnenlandse lange vakanties, waar drie kwart voor rekening komt van de inwoners van het Vlaamse Gewest, 19% voor de Walen en 6% voor de Brusselaars.

Tabel 30:
Langevakantieparticipatie van de Belgen in 2010

(lange vakanties)	Vlaams Gewest	Brussels Gewest	Waals Gewest	België
Vakantieparticipatie	63,1%	60,4%	55,4%	60,4%
Vakantiefrequentie	1,64	1,62	1,46	1,58
Aantal vakanties (mlj)	6,7	1,0	2,7	10,4
Aantal zomervakanties (mlj)	5,6	0,8	2,2	8,6
Aantal wintervakanties (mlj)	1,1	0,2	0,5	1,7
Aantal binnenlandse vakanties (mlj)	1,6	0,1	0,4	2,2
Aantal buitenlandse vakanties (mlj)	5,0	0,8	2,3	8,2

Bron: WES Onderzoek & Advies

→ Langevakantiebestemming

In het binnenland is de kust voor alle Belgen duidelijk de meest geliefde bestemming. Meer dan de helft van de lange binnenlandse vakanties vindt plaats aan zee. Dat geldt zowel voor de Vlamingen, Brusselaars, als Walen. Wallonië als bestemming komt in ieder Gewest op de tweede plaats. De Vlaamse regio's hebben nog een zeker belang binnen Vlaanderen. De Walen en de Brusselaars trekken hier nagenoeg niet naar toe. De kunststeden zijn nergens van belang voor een lange vakantie.

Frankrijk is de buitenlandse bestemming nummer één voor de Belgen, met meer dan 2,7 miljoen vakanties. Spanje komt traditioneel op de tweede plaats, Italië op drie en Turkije op vier, voor Oostenrijk. Tussen de Gewesten zijn er wel verschillen. Frankrijk is overal nummer één maar in Wallonië en Brussel is het overwicht veel groter. In het Waalse Gewest is zelfs vier op tien lange vakanties naar Frankrijk, in het Vlaamse Gewest twee op tien. In Vlaanderen en Brussel komt Spanje op twee. In Wallonië is Italië net iets groter dan Spanje. Verder trekt Marokko opvallend meer Brusselse vakantiegangers aan en gaan toeristen uit het Vlaamse Gewest wel naar Oostenrijk, maar Brusselaars en Walen bijna niet.

Tabel 31:
Langevakantiebestemming van de Belgen in 2010

(aantal X 1.000)	Vlaams Gewest		Brussels Gewest		Waals Gewest		België	
Vlaamse Kust	915	13,7%	101	10,1%	269	9,8%	1.286	12,4%
Wallonië	363	5,4%	43	4,3%	124	4,5%	529	5,1%
Vlaamse regio's	326	4,9%	0	0,0%	16	0,6%	342	3,3%
Kunststeden	13	0,2%	2	0,2%	5	0,2%	21	0,2%
Binnenland	1.617	24,3%	146	14,6%	415	15,2%	2.178	21,0%
Buitenland	5.035	75,7%	844	85,4%	2.312	84,8%	8.192	79,0%
Frankrijk	1.362	20,6%	286	29,1%	1.075	39,5%	2.723	26,4%
Spanje	750	11,3%	88	8,9%	231	8,5%	1.069	10,3%
Italië	455	6,9%	67	6,8%	232	8,5%	754	7,3%
Turkije	279	4,2%	27	2,7%	109	4,0%	415	4,0%
Oostenrijk	300	4,5%	6	0,6%	34	1,2%	340	3,3%
Duitsland	246	3,7%	17	1,7%	30	1,1%	293	2,8%
Nederland	245	3,7%	4	0,4%	14	0,5%	263	2,5%
Marokko	100	1,5%	71	7,2%	90	3,3%	261	2,5%
Griekenland	147	2,2%	17	1,7%	60	2,2%	224	2,2%
Oost-Europa	141	2,1%	23	2,3%	57	2,1%	221	2,1%
VS/Canada	105	1,6%	25	2,5%	35	1,3%	165	1,6%
Zwitserland	106	1,6%	15	1,5%	35	1,3%	156	1,5%
Egypte	108	1,6%	15	1,5%	27	1,0%	150	1,4%
Portugal	90	1,4%	28	2,8%	19	0,7%	137	1,3%
Tunesië	65	1,0%	19	1,9%	48	1,8%	132	1,3%
Verenigd Koninkrijk	73	1,1%	27	2,7%	30	1,1%	130	1,3%
Overig buitenland	463	6,9%	111	11,2%	185	6,7%	759	7,2%
Totaal	6.654	100%	990	100%	2.727	100%	10.370	100%

Bron: WES Onderzoek & Advies

→ Marktaandeel van de logiesvormen

Het hotel is de belangrijkste logiesvorm voor de Belgen. 36% van de lange vakanties wordt doorgebracht op hotel. Ook een huurwoning is geliefd met bijna één vierde van de lange vakanties. Op de derde plaats komt overnachten bij familie, vrienden of kennissen met 18%. Andere logiesvormen halen elk minder dan 10%.

Het zijn vooral de mensen in het Vlaamse Gewest die een duidelijke voorkeur hebben voor een lange vakantie op hotel. Meer dan 38% van de Vlaamse vakanties gaat door in deze logiesvorm, een vierde kiest voor een huurwoning. Bij de Walen is het verschil in voorkeur iets minder sterk. De hotels hebben een aandeel van 33%, de vakantie woning heeft een aandeel van een kwart. Ook overnachten bij vrienden, familie of kennissen scoort hier hoog met 24%. In Brussel ligt de verdeling anders. De belangrijkste overnachtingsvorm is er blijven slapen bij vrienden, familie of kennissen (42%), gevolgd door de hotels (29%). De huurwoningen halen ook nog 15%. Van alle andere logiesvormen heeft bij de Brusselaars enkel de tweede woning nog een zeker belang.

Tabel 32:
Verdeling van de Belgische lange vakanties naar logiesvorm in 2010

(aantal x 1.000)	Vlaams Gewest		Brussels Gewest		Waals Gewest		België	
Hotel	2.512	37,8%	284	28,8%	885	32,5%	3.681	35,5%
Huurwoning	1.669	25,0%	150	15,0%	680	24,9%	2.499	24,1%
Vakantiepark	309	4,6%	2	0,2%	42	1,5%	353	3,4%
Camping	600	8,9%	37	3,4%	203	7,3%	840	8,1%
Sociaal toerisme	401	5,9%	22	2,2%	64	2,3%	487	4,7%
Vrienden, familie of kennissen	761	11,6%	416	42,4%	648	23,9%	1.825	17,6%
Tweede woning	317	4,7%	62	6,3%	160	5,8%	539	5,2%
Overige	85	1,5%	17	1,7%	43	1,8%	145	1,4%
Totaal	6.654	100%	990	100%	2.727	100%	10.370	100%

Bron: WES Onderzoek & Advies

→ Marktaandeel van de transportmiddelen

De wagen is nog steeds veruit het populairste transportmiddel om op vakantie te gaan. Van alle Belgen gaat 57% met de wagen. Het vliegtuig is goed voor een aandeel van iets meer dan drie op tien. De touringcar volgt op grote afstand. Het Vlaamse Gewest volgt ongeveer de verdeling van België. Ook bij de Walen heeft de top twee een gelijkaardig aandeel als algemeen op het niveau van België. Bij de Walen is de trein wel belangrijker dan de touringcar. In het Brussels Gewest is de wagen ook het populairst al is het aandeel wel duidelijk kleiner dan bij de andere landgenoten, 46%. Dit gaat ten voordele van vliegtuig en trein die een aandeel hebben van respectievelijk 40% en 10%. Het belang van de touringcar is hier heel beperkt.

Tabel 33:
Transportmiddel gebruikt voor lange vakanties door de Belgen in 2010

(aantal x 1.000)	Vlaams Gewest		Brussels Gewest		Waals Gewest		België	
Wagen	3.902	58,7%	455	46,1%	1.564	57,4%	5.921	57,1%
Vliegtuig	1.995	29,9%	400	40,4%	882	32,3%	3.277	31,6%
Touringcar	470	7,1%	30	3,0%	101	3,7%	601	5,8%
Pendel	361	5,5%	25	2,5%	81	3,0%	467	4,5%
Etappevakantie	109	1,6%	5	0,5%	20	0,7%	135	1,3%
Trein	243	3,7%	98	9,9%	157	5,8%	498	4,8%
Overige	44	0,6%	6	0,6%	23	0,8%	73	0,7%
Totaal	6.654	100%	990	100%	2.727	100%	10.370	100%

Bron: WES Onderzoek & Advies

→ Verblijfsduur

De gemiddelde verblijfsduur van de Belgische lange vakantie bedraagt 10,9 nachten. De Vlaamse vakanties duren iets minder lang, de Brusselse een stuk langer met 14,5 nachten. De meeste lange vakanties van de Belgen duren maximum zeven nachten. Het aandeel van deze categorie is het grootst bij de vakantiegangers uit het Vlaamse Gewest en het kleinst in Brussel; zij het dat ook daar deze gemiddelde vakantieduur het meest voorkomt. Op de tweede plaats komen vakanties van om en bij de twee weken. Het zijn vooral de Brusselaars en de Walen die hiervoor kiezen. De Vlamingen geven nog iets meer de voorkeur aan acht tot elf nachten. Verder is het nog opvallend dat 24% van de Brusselse vakanties 20 nachten of langer duurt.

Tabel 34:
Verblijfsstructuur en gemiddelde verblijfsduur van de Belgische lange vakanties in 2010

(verblijfsstructuur)	Vlaams Gewest	Brussels Gewest	Waals Gewest	België
4-7 nachten	50,9%	36,3%	43,5%	47,6%
8-11 nachten	20,1%	12,2%	18,2%	18,9%
12-15 nachten	17,3%	23,5%	24,4%	19,7%
16-19 nachten	2,5%	3,8%	2,5%	2,6%
20-27 nachten	5,4%	12,2%	5,7%	6,1%
28 nachten en meer	3,9%	12,0%	5,8%	5,1%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Gemiddelde verblijfsduur (in nachten)	10,2	14,5	11,3	10,9

Bron: WES Onderzoek & Advies

→ Langevakantiebestedingen

De bestedingen omvatten alle uitgaven van de vakantieganger in verband met logies, transport, maaltijden en drank, ontspanning, winkelen enz. Per vakantie geeft de Belg 613 euro per persoon uit. Per nacht per persoon komt dit neer op 56 euro. Per vakantie geeft de Brusselaar het meest uit, maar per nacht het minst. Dit wordt onder andere verklaard door de langere verblijfsduur waardoor de transportkost gespreid wordt over meerdere nachten en door de keuze voor de logiesaccommodatie. Een andere reden is dat ze van alle Belgen het meest verblijven bij familie en vrienden waardoor weinig of niets betaald moet worden voor het logies. Per nacht spendeert de Vlaming het meest.

Tabel 35:
Gemiddelde bestedingen voor lange vakanties door de Belgen in 2010

(gemiddelde bestedingen in euro)	Vlaams Gewest	Brussels Gewest	Waals Gewest	België
Per persoon en per vakantie	610	684	602	613
Per persoon en per nacht	61	47	54	56

Bron: WES Onderzoek & Advies

---

4. De korte vakanties van de Vlamingen

→ Kortevakantieparticipatie

Onder de kortevakantieparticipatie wordt verstaan: 'het aandeel van de bevolking dat minstens eenmaal per jaar een korte vakantie onderneemt'. Korte vakanties tellen maximaal drie overnachtingen. In tegenstelling tot de lange vakanties wordt in het onderzoek naar de korte vakanties alleen commercieel logies meegenomen. Aangezien het hier heel vaak om een tweede of derde vakantie gaat, ligt de participatie heel wat lager dan bij de lange vakanties. Van de Belgen gaat in 2010 30,5% minstens een keer voor een korte periode op reis. Vooral in Brussel en Wallonië ligt de kortevakantieparticipatie laag met respectievelijk 17% en 21%. In het Vlaamse Gewest bedraagt dit aandeel 38%. Ook de frequentie waarmee de Walen en Brusselaars korte vakanties ondernemen, ligt lager dan bij de Vlamingen.

In totaal zorgen de Belgen voor 4,7 miljoen korte vakanties in binnen- en buitenland. Meer dan drie kwart daarvan gebeurt door de Vlamingen. Wallonië zorgt voor een vijfde en Brussel is goed voor nog geen 5%. Het aandeel korte vakanties in de zomer ligt op 76%, wat iets lager is dan bij de lange vakanties. Korte vakanties hebben dus een betere spreiding doorheen het jaar. Voor ongeveer de helft van de korte vakanties blijft de Belg in eigen land. Specifiek bij de Vlamingen ligt dit percentage op 54%.

Tabel 36:
Kortevakantieparticipatie van de Belgen in 2010

(korte vakanties)	Vlaams Gewest	Brussels Gewest	Waals Gewest	België
Korte vakantieparticipatie	37,7%	17,4%	20,6%	30,5%
Korte vakantiefrequentie	1,47	1,23	1,33	1,43
Aantal korte vakanties (mlj)	3,6	0,2	0,9	4,7
Aantal korte zomervakanties (mlj)	2,8	0,1	0,6	3,6
Aantal korte wintervakanties (mlj)	0,7	0,1	0,3	1,1
Aantal binnenlandse korte vakanties (mlj)	1,9	0,1	0,3	2,3
Aantal buitenlandse korte vakanties (mlj)	1,6	0,1	0,6	2,4

Bron: WES Onderzoek & Advies

→ Kortevakantiebestemming

Van de binnenlandse bestemmingen is de kust op alle korte vakanties de populairste bestemming. Het verschil met Wallonië bedraagt 2 procentpunt. De Vlaamse regio's hebben een marktaandeel van 13%. De kunststeden ontvangen 3% van alle korte vakanties en dit quasi uitsluitend uit Vlaanderen. Door het grote overwicht komt dit beeld uiteraard sterk overeen met dat voor het Vlaamse Gewest, al zijn de Vlaamse regio's er bijna even groot als Wallonië als bestemming. Voor het Waalse Gewest en de inwoners uit Brussel spelen enkel de kust en Wallonië een rol.

Ook voor de korte vakanties is de belangrijkste bestemming Frankrijk. Opvallend is dat Frankrijk voor de inwoners van het Vlaamse Gewest wel de belangrijkste buitenlandse bestemming is maar dat het de drie belangrijkste binnenlandse bestemmingen moet laten voorgaan. Voor de andere Gewesten is Frankrijk afgetekend de nummer één. Nog meer dan voor de lange vakanties zijn in Wallonië en Brussel andere buitenlandse bestemmingen niet belangrijk. In het Vlaamse Gewest ligt dit anders. Nederland en Duitsland ontvangen elk ongeveer 10% van de korte Vlaamse vakanties. De andere bestemmingen hebben een veel kleiner aandeel.

Tabel 37:
Kortevakantiebestemming van de Belgen in 2010

(aantal x 1.000)	Vlaams Gewest		Brussels Gewest		Waals Gewest		België	
Vlaamse Kust	640	17,9%	58	26,5%	127	13,7%	825	17,5%
Wallonië	583	16,3%	40	18,3%	112	12,1%	735	15,6%
Vlaamse regio's	572	16,1%	11	5,1%	15	1,7%	598	12,7%
Kunststeden	134	3,8%	0	0,0%	22	2,5%	156	3,3%
Binnenland	1.929	54,1%	108	49,9%	276	30,0%	2.314	49,1%
Buitenland	1.640	45,9%	109	50,1%	649	70,0%	2.398	50,9%
Frankrijk	465	13,0%	48	21,9%	439	47,5%	952	20,2%
Nederland	434	12,2%	4	2,0%	24	2,6%	462	9,8%
Duitsland	326	9,2%	8	3,7%	29	3,1%	363	7,7%
Verenigd Koninkrijk	127	3,5%	10	4,5%	29	3,1%	165	3,5%
Italië	44	1,2%	20	9,3%	63	6,6%	127	2,7%
Spanje	76	2,2%	3	1,2%	25	2,8%	104	2,2%
GH-Luxemburg	57	1,6%	3	1,3%	6	0,7%	66	1,4%
Overig buitenland	111	3,0%	13	6,2%	34	3,6%	160	3,4%
Totaal	3.569	100%	217	100%	925	100%	4.712	100%

Bron: WES Onderzoek & Advies

→ Marktaandeel van de logiesvormen

Nog meer dan voor een lange vakantie gaat de voorkeur van de Belg voor een korte vakantie uit naar een hotel: 57% kiest hiervoor. Voor Wallonië komt dit percentage zelfs op 69%. Ook bij de korte vakanties komt de huurwoning op de tweede plaats met een aandeel van 25% en zijn de andere logiesvormen veel minder belangrijk. Dit geldt voor de drie Gewesten.

Tabel 38:
Verdeling van de Belgische korte vakanties naar logiesvorm in 2010

(aantal x 1.000)	Vlaams Gewest		Brussels Gewest		Waals Gewest		België	
Hotel	1.917	53,6%	132	60,7%	637	68,8%	2.686	57,0%
Huurwoning	922	25,9%	54	24,9%	207	22,4%	1.183	25,1%
Camping	198	5,6%	5	2,1%	9	1,0%	212	4,5%
Vakantiepark	312	8,6%	9	4,3%	42	4,4%	363	7,7%
Sociaal toerisme	179	5,1%	15	6,9%	27	3,0%	221	4,7%
Overige	41	1,2%	2	1,1%	4	0,4%	47	1,0%
Totaal	3.569	100%	217	100%	925	100%	4.712	100%

Bron: WES Onderzoek & Advies

→ Marktaandeel van de transportmiddelen

Voor een korte vakantie kiest de Belg in meer dan drie vierde van de gevallen voor de wagen om op zijn bestemming te geraken. De trein komt op de tweede plaats met een aandeel van ongeveer 12%. Het vliegtuig haalt 7%. De Vlaming kiest het vaakst voor de wagen, de Brusselaar doet dit het minst. Opvallend is dat voor de Brusselaars de trein heel belangrijk is en dat ook het vliegtuig hoger scoort. Bijna een op de vier Brusselse korte vakanties gebeurt per trein, voor de Vlaamse en Waalse ligt dit op respectievelijk 11% en 10%.

Tabel 39:
Transportmiddel gebruikt voor korte vakanties door de Belgen in 2010

(aantal x 1.000)	Vlaams Gewest		Brussels Gewest		Waals Gewest		België	
Wagen	2.802	78,5%	117	53,7%	687	74,3%	3.605	76,5%
Trein	407	11,4%	51	23,6%	89	9,6%	547	11,6%
Vliegtuig	197	5,4%	36	16,5%	111	11,8%	344	7,3%
Touringcar								
Pendel	64	1,8%	13	6,2%	26	2,8%	104	2,2%
Etappevakantie	39	1,1%	0	0,0%	12	1,3%	52	1,1%
Overige	60	1,8%	0	0,0%	1	0,2%	61	1,3%
Totaal	3.569	100%	217	100%	925	100%	4.712	100%

Bron: WES Onderzoek & Advies

→ Kortevakantiebestedingen

De gemiddelde bestedingen tijdens een korte vakantie omvatten alle uitgaven van de korte vakantieganger met betrekking tot transport, logies, eten, drinken, ontspanning, aankopen enz. In 2010 geeft de Belg per korte vakantie 201 euro uit, per nacht komt dit neer op 96 euro. Inwoners van het Vlaamse Gewest spenderen het minst tijdens hun korte vakantie: 192 euro. Dit is 12 euro minder dan de Waal die het meest uitgeeft. Waarschijnlijk is dit te verklaren door de grotere populariteit van het binnenland bij de Vlamingen waardoor de transportkost beperkt blijft.

Tabel 40:
Gemiddelde bestedingen voor de korte vakanties door de Belgen in 2010

(gemiddelde bestedingen in euro)	Vlaams Gewest	Brussels Gewest	Waals Gewest	België
Per persoon en per korte vakantie	192	202	204	201
Per persoon en per nacht	92	97	102	96

Bron: WES Onderzoek & Advies

---

economische situatie en vakantiegedrag buurlanden

---

1. De Duitse markt

→ Economische situatie in Duitsland

Duitsland is het buurland met het grootste aantal inwoners, bijna 82 miljoen. Het aantal is de laatste jaren wel dalend.

Na een sterke daling van het BBP in 2009 is er in 2010 en 2011 telkens een mooie stijging. De werkloosheid is dan weer aan het dalen. In 2011 bedraagt die 5,9%. Geen enkel ander buurland kan dergelijke uitgesproken positieve cijfers voorleggen. Het BBP per inwoner ligt wel onder dat van België en Nederland. De inflatie ligt op 2,7% in 2011. Enkel Frankrijk kent een lagere inflatie, Nederland eenzelfde.

Tabel 41:

Evolutie van een aantal economische indicatoren voor Duitsland 2007-2011 en BBP 2011 voor België en de buurlanden

	2007	2008	2009	2010	2011		BBP (miljoen euro)	BBP per capita (euro)
Populatie (x 1.000)	82.315	82.218	82.002	81.802	81.752	België	369.836	33.771
Evolutie (BBP) ¹	+3,3%	+1,1%	-5,1%	+4,2%	+3,0%	Duitsland	2.592.600	31.713
Werkloosheidsgraad	8,7%	7,5%	7,8%	7,1%	5,9%	Frankrijk	1.996.583	30.694
Inflatie	+2,3%	+2,9%	+0,2%	+1,2%	+2,7%	Nederland	601.973	36.142
Bron: Eurostat						Verenigd Koninkrijk	1.746.962	27.952

¹ op basis van constante prijzen

→ Het vakantiegedrag van de Duitsers

De 'Forschungsgemeinschaft Urlaub und Reisen' (FUR) geeft elk jaar in de 'Reiseanalyse' een beschrijving van het reisgedrag van de Duitse bevolking ouder dan 14 jaar. De Duitse korte vakanties (van één tot en met drie overnachtingen) en zakenreizen zijn niet opgenomen in dit onderzoek.

Drie kwart van de Duitsers gaat minstens één maal per jaar op vakantie. Dit is een stabiel gegeven. Ook de frequentie verandert zo goed als niet. Deze ligt de laatste drie jaar op 1,3 vakanties per jaar voor de reizende Duitser. Dit zorgt er voor dat ook het aantal vakanties stabiel blijft op 63,5 miljoen. Twee derde hiervan, of meer dan 42 miljoen, gaat richting buitenland.

Tabel 42:

Vakantieparticipatie van de Duitsers 2009-2011

(vakanties)	2009	2010	2011
Participatie	75,7%	75,1%	75,3%
Frequentie	1,3	1,3	1,3
Aantal vakanties (mlj)	64,8	63,6	63,5
Aantal binnenlandse vakanties (mlj)	21,1	21,2	21,1
Aantal buitenlandse vakanties (mlj)	43,7	42,4	42,4

Bron: FUR

De Duitsers trekken graag naar het zuiden van Europa om hun vakantie door te brengen. Bestemming nummer één is Spanje met 7,9 miljoen vakanties. Dit is bijna een vijfde van alle Duitse buitenlandse vakanties. Het aantal is wel gedaald met -7% of meer dan een half miljoen vakanties. Nummer twee is Italië met een aandeel van 12%. Het aantal Duitse vakanties is er gestegen met +6,4% waardoor ze naderen op Spanje. Turkije komt nu op de derde plaats met een aandeel van minder dan 10%. Het land tekent een mooie stijging op met +8,3%. Het jaar voordien werd Turkije nog voorafgegaan door Oostenrijk. De zuidelijke buur van Duitsland verliest echter fors, -17% Duitse vakanties. De sterkste stijger is Frankrijk waar het aantal Duitse vakanties is toegenomen met +20%. Daarmee komt het aantal bijna terug tot op het niveau van 2009. Het lage aantal in 2010 lijkt dan ook eenmalig geweest te zijn en niet het begin van een trend.

Tabel 43:
Buitenlandse vakanties van de Duitsers 2009-2011

(aantal x 1.000.000)	2009	2010	2011	%2011	Trend 10-11
Spanje	8,3	8,5	7,9	18,7%	-6,9%
Italië	5,1	4,8	5,1	12,1%	+6,4%
Turkije	3,7	3,8	4,1	9,6%	+8,3%
Oostenrijk	3,8	4,2	3,5	8,2%	-16,8%
Noordse landen*	2,3	2,2	2,2	5,1%	-3,0%
Frankrijk	2,0	1,6	1,9	4,5%	+19,8%
Kroatië	1,3	1,5	1,7	3,9%	+8,2%
Griekenland	1,6	1,5	1,5	3,6%	+4,2%
Andere	15,6	14,3	14,5	34,3%	+1,6%
Totaal buitenland	43,7	42,4	42,4	100%	-0,0%

Bron: FUR

*Noorwegen, Finland, Zweden, Denemarken

Voor hun lange buitenlandse vakanties kiezen de Duitsers het vaakst voor het vliegtuig. Het gaat om meer dan de helft van de vakanties. Voor een derde van de vakanties wordt de wagen gebruikt.

57% van de Duitse vakanties wordt geboekt met reisbemiddeling. Dit aandeel is stabiel gebleven tegenover het jaar voordien.

Gemiddeld geeft de Duitser tijdens zijn buitenlandse lange vakantie 1.054 euro per persoon uit. Indien rekening wordt gehouden met de inflatie is dit even veel als in 2010.

De duur van een reis is iets korter geworden. Gemiddeld duurt die nu 11,9 nachten tegenover 12,2 het jaar voordien.

Tabel 44:
Kenmerken van de buitenlandse vakanties van de Duitsers 2009-2011

	2009	2010	2011
Transportmiddel			
Wagen/Mobilhome/Caravan	34,3%	33,7%	32,6%
Vliegtuig	52,4%	53,7%	54,1%
Bus	8,2%	7,6%	8%
Trein	2,0%	1,7%	2%
Andere	3,1%	3,2%	3,3%
Reisbemiddeling			
Met reisbemiddeling	52%	57%	57%
Zonder reisbemiddeling	48%	43%	43%
Bestedingen (per vakantie)			
Per persoon in euro	971	1.026	1.054
Reisduur (gemiddeld)			
Aantal nachten	12,2	12,2	11,9

Bron: FUR

2. De Britse markt

→ Economische situatie in het Verenigd Koninkrijk

Het Verenigd Koninkrijk telt 62,5 miljoen inwoners, iets minder dan Frankrijk, en groeit de laatste jaren ongeveer met een half miljoen jaarlijks aan.

Het bruto binnenlands product kende in 2008 en 2009 een achteruitgang. Daarna is een herstel waarneembaar. In 2011 bleef dit echter beperkt tot een groei met minder dan +1%. Per hoofd van de bevolking hebben de Britten een duidelijk lager BBP dan de andere buurlanden. Bovendien lag de inflatie in 2011 hoog. De prijzen zijn er gemiddeld met +5,1% toegenomen. 8% van de Britse beroepsbevolking is werkloos. Enkel in Frankrijk is het percentage hoger. Opmerkelijk is dat het Verenigd Koninkrijk in 2007 in vergelijking met de buurlanden nog een laag werkloosheidspercentage had.

Per inwoner heeft het Verenigd Koninkrijk het laagste BBP in vergelijking met België en de andere buurlanden.

Tabel 45:

Evolutie van een aantal economische indicatoren voor het Verenigd Koninkrijk 2007-2011 en BBP 2011 voor België en de buurlanden

	2007	2008	2009	2010	2011
Populatie (x 1.000)	60.781	61.192	61.595	62.027	62.499
Evolutie (BBP) ¹	+3,6%	-1,0%	-4,0%	+1,8%	+0,8%
Werkloosheidsgraad	5,3%	5,6%	7,6%	7,8%	8,0%
Inflatie	+2,4%	+3,8%	+2,3%	+3,7%	+5,1%

Bron: Eurostat

¹ op basis van constante prijzen

	BBP (miljoen euro)	BBP per capita (euro)
België	369.836	33.771
Duitsland	2.592.600	31.713
Frankrijk	1.996.583	30.694
Nederland	601.973	36.142
Verenigd Koninkrijk	1.746.962	27.952

→ Het vakantiegedrag van de Britten

De 'International Passenger Survey' (IPS) onderzoekt jaarlijks het reisgedrag van, naar en in het Verenigd Koninkrijk. Iedereen vanaf 16 jaar komt in aanmerking voor het onderzoek, ongeacht het motief of de lengte van verblijf. Korte verblijven tot en met drie nachten en dagtrips worden in deze survey meegerekend en zowel vakanties, zakenreizen als verblijven bij vrienden en familie komen in aanmerking. In de onderstaande tabellen zijn 'bezoeken' alle recreatieve en zakelijk vakanties plus de dagtrips. De overnachtingscijfers sluiten de dagtrips logischerwijze uit.

Het totaal aantal buitenlandse bezoeken van de Britten is in 2011 toegenomen met +2% tegenover 2010. Daarmee is het verlies dat in 2010 geleden werd nog niet hersteld. De bezoeken zorgen voor bijna 600 miljoen overnachtingen in het buitenland. Bij de overnachtingen wordt de dalende trend wel verder gezet. De daguitstappen vormen slechts een fractie (3%) van het totale aantal bezoeken. Het aantal daguitstappen is wel sterker gestegen. Naar België is er zelfs een toename met meer dan een kwart. In de daguitstappen heeft België een aandeel van 22%.

Tabel 46:

Buitenlandse bezoeken en overnachtingen van de Britten 2009-2011

(aantal x 1.000)	2009	2010	2011	Trend 10-11
Aantal bezoeken	58.614	55.562	56.836	+2,3%
Waarvan daguitstappen	1.864	1.803	1.890	+4,8%
Daguitstappen naar België	318	331	417	+26,1%
Aantal overnachtingen	614.492	607.030	594.683	-2,0%

Bron: IPS

Meer dan driekwart van de Britse buitenlandse bezoeken blijft binnen Europa. Europa gaat ook sterker vooruit dan globaal. Spanje is bestemming nummer één voor de Britten. Spanje heeft een aandeel van 19% en ziet het aantal Britse vakanties in 2011 toenemen met bijna +3%. 16% van de Britse bezoeken gaat naar Frankrijk. Het aantal is er licht achteruitgegaan. Ver daarachter komt Ierland op de derde plaats. Door een toename met meer dan +13% springt Ierland opnieuw over de Verenigde Staten. In 2010 zakte het aantal Britse bezoeken aan Ierland nog sterk. De sterkste toename is voor Griekenland waar het aantal bezoeken toeneemt met +16%. Egypte ziet dan weer het aantal bezoeken afnemen met een kwart. Ook

in 2010 was er al een sterke terugval. In 2011 speelt zeker de politieke crisis waardoor het land getroffen werd, een belangrijke rol. Ook Australië en Turkije zagen het aantal Britse bezoeken fel terugvallen met verliezen van meer dan -10%. België tenslotte is bij de Britse bezoeken een plaats gestegen naar elf, voorbij Polen. Het aantal bezoeken naar België is gegroeid met +6%.

Tabel 47:
Buitenlandse bezoeken van de Britten 2009-2011

(aantal x 1.000)	2009	2010	2011	%2011	Trend 10-11
Spanje	11.582	10.383	10.654	19%	+2,6%
Frankrijk	9.764	9.058	8.932	16%	-1,4%
Ierland	3.549	2.972	3.372	6%	+13,5%
Italië	2.610	2.248	2.334	4%	+3,8%
Duitsland	2.127	2.082	2.234	4%	+7,3%
Portugal	1.809	1.867	1.940	3%	+3,9%
Griekenland	1.881	1.672	1.935	3%	+15,8%
Nederland	1.840	1.758	1.868	3%	+6,3%
Turkije	1.622	1.815	1.604	3%	-11,6%
België	1.392	1.370	1.454	3%	+6,1%
Polen	1.554	1.443	1.446	3%	+0,2%
Overig Europa	6.214	5.898	6.291	11%	+6,7%
Europa	45.944	42.565	44.065	78%	+3,5%
Verenigde Staten	3.187	3.240	3.231	6%	-0,3%
India	847	850	914	2%	+7,5%
Verenigde Arabische Emiraten	549	499	554	1%	+11,0%
Egypte	749	671	516	1%	-23,2%
Canada	465	413	437	1%	+5,9%
Australië	434	454	406	1%	-10,5%
Overige wereld	6.439	6.870	6.713	12%	-2,3%
Totaal	58.614	55.562	56.836	100%	+2,3%

Bron: IPS

De overnachtingen geven een ander beeld. In deze cijfers sluiten we de daguitstappen uit. Wereldwijd is het aantal overnachtingen gedaald met -2%. Die binnen Europa daarentegen kennen in 2011 een heel lichte toename. In 2010 ging het aantal buitenlandse overnachtingen nog sterk vooruit terwijl die binnen Europa sterk terugvielen. Bovenaan prijkt ook hier Spanje vóór Frankrijk. Met ongeveer 100 miljoen Britse overnachtingen is Spanje goed voor een aandeel van 17%. Het aantal is wel gedaald. Frankrijk heeft een aandeel van 11%. De afstand

met de nummer drie, de Verenigde Staten, is hier minder groot dan bij de bezoeken. De Verenigde Staten hebben een aandeel van 7%. Bij de overnachtingen komen langeafstandsbestemmingen meer naar voren. Zo komt India op de vierde plaats en komt Ierland pas op de negende plaats. De Britten hebben in Ierland wel gevoelig meer overnachtingen geboekt dan het jaar voordien, +13%. Geen enkel land ziet een grotere stijging. De sterkste dalingen zijn er voor Pakistan en Egypte waar het aantal Britse overnachtingen terugvalt met respectievelijk -24% en -20%.

Tabel 48:
Buitenlandse overnachtingen van de Britten 2009-2011

(aantal x 1.000)	2009	2010	2011	%2011	Trend 10-11
Spanje	110.877	102.272	99.513	17%	-2,7%
Frankrijk	66.329	64.598	62.991	11%	-2,5%
Griekenland	20.314	18.590	20.441	3%	+10,0%
Italië	19.926	18.197	18.350	3%	+0,8%
Turkije	18.276	21.063	18.244	3%	-13,4%
Portugal	18.102	18.509	18.219	3%	-1,6%
Ierland	18.665	15.560	17.543	3%	+12,7%
Polen	17.773	16.693	17.260	3%	+3,4%
Duitsland	12.198	11.864	12.210	2%	+2,9%
Cyprus	12.039	11.122	11.672	2%	+4,9%
Nederland	8.605	7.910	8.095	1%	+2,3%
Zwitserland	5.371	5.180	4.794	1%	-7,5%
Malta	4.002	4.384	4.332	1%	-1,2%
België	4.129	4.019	4.279	1%	+6,5%
Oostenrijk	5.276	4.624	3.978	1%	-14,0%
Overig Europa	30.433	29.071	34.088	6%	+17,3%
Europa	372.317	353.657	356.009	60%	+0,7%
Verenigde Staten	43.184	45.309	43.876	7%	-3,2%
India	24.120	23.044	23.284	4%	+1,0%
Australië	15.710	16.391	15.273	3%	-6,8%
Pakistan	17.019	17.423	13.227	2%	-24,1%
Thailand	7.712	8.789	8.938	2%	+1,7%
Canada	8.039	7.263	7.862	1%	+8,2%
Zuid-Afrika	6.656	7.583	7.089	1%	-6,5%
Verenigde Arabische Emiraten	6.572	6.232	6.023	1%	-3,4%
Egypte	8.100	7.336	5.836	1%	-20,4%
Overige wereld	105.066	114.003	107.266	18%	-5,9%
Totaal	614.492	607.030	594.683	100%	-2,0%

Bron: IPS

Nu wordt ingezoomd op de Britse bezoeken aan België. Voor de helft van die bezoeken maken de Britten gebruik van de Tunnel. Een derde gebruikt de boot en de rest het vliegtuig. Deze verhoudingen blijven vrij stabiel.

Tabel 49:
Transportmiddel van de Britse bezoeken naar België 2009-2011

	2009	2010	2011
Vliegtuig	16%	14%	16%
Boot	31%	36%	34%
Tunnel	53%	49%	50%
Totaal	100%	100%	100%

Bron: IPS

De helft van de Britten die naar België komen, zijn op vakantie. 27% komt voor zaken en 12% bezoekt familie of vrienden. De aandelen van de motieven veranderen door de jaren maar weinig.

Tabel 50:
Britse bezoeken in België naar motief 2009-2011

	2009	2010	2011
Vakantie	51%	50%	50%
Zaken	28%	26%	27%
Bezoek familie of vrienden	14%	13%	12%
Andere	7%	11%	11%
Totaal	100%	100%	100%

Bron: IPS

In totaal hebben de Britten 380 miljoen euro besteed in België. Rekening houdend met de inflatie is er een daling met 9 miljoen euro. Per bezoek wordt gemiddeld 261 euro besteedt. In 2010 spendeerde de Brit nog gemiddeld 284 euro tijdens zijn bezoek in België.

Tabel 51:
Bestedingen Britse bezoeken in België 2009-2011

(aantal x 1.000.000)	2009	2010	2011
In pond	355	318	330
In euro	397	371	380

Bron: IPS

3. De Franse markt

→ Economische situatie in Frankrijk

Frankrijk telt voor het eerst meer dan 65 miljoen inwoners.

Het BBP kent al tweemaal na elkaar een stijging van +1,7%. In de crisisjaren 2008 en 2009 was er respectievelijk een stagnatie en een sterke daling. De werkgelegenheid profiteert echter niet van de economische groei. De werkloosheid ligt op 9,6%. Deze is ongeveer stabiel gebleven sinds 2009. Toen was er een sterke toename. Frankrijk kent een gemiddeld lager BBP per inwoner in vergelijking met België en onze buurlanden.

Tabel 52:

Evolutie van een aantal economische indicatoren voor Frankrijk 2007-2011 en BBP 2011 voor België en de buurlanden

	2007	2008	2009	2010	2011
Populatie (x 1.000)	63.645	64.007	643.350	64.694	65.048
Evolutie (BBP) ¹	+2,3%	-0,1%	-3,1%	+1,7%	+1,7%
Werkloosheidsgraad	8,4%	7,8%	9,5%	9,7%	9,6%
Inflatie	+1,6%	+3,3%	+0,1%	+1,9%	+2,5%

Bron: Eurostat

¹ op basis van constante prijzen

	BBP (miljoen euro)	BBP per capita (euro)
België	369.836	33.771
Duitsland	2.592.600	31.713
Frankrijk	1.996.583	30.694
Nederland	601.973	36.142
Verenigd Koninkrijk	1.746.962	27.952

→ Het vakantiegedrag van de Fransen

In 'Le Suivi de la Demande Touristique des Français' wordt jaarlijks door INSEE, DGCIS en TNS-Sofres het vakantiegedrag van de Fransen onderzocht en in kaart gebracht. Door middel van een maandelijkse enquête worden 20.000 inwoners van Frankrijk ouder dan 15 jaar ondervraagd. Een vakantie is gedefinieerd als 'elk recreatief verblijf van minimum één nacht, omwille van ontspanning, rust of bezoek aan familie, vrienden of kennissen, buiten de eigen woning'. Een korte vakantie duurt één tot drie nachten, terwijl een lange vakantie minimum vier nachten beslaat.

In 2010 zijn de gevolgen van de crisis merkbaar bij de Franse vakantiegangers. 76,6% van de Franse bevolking onderneemt minstens 1 vakantie in 2010. Dit is 1,3 procentpunt minder dan het jaar voordien, wat een duidelijke verlaging is. De frequentie is daarentegen wel toegenomen met 0,4 vakanties tot 5,2. De verhoging van de frequentie kan echter niet voorkomen dat het aantal vakanties is afgenomen. Slechts 10% van de vakanties gaat richting buitenland. Zowel binnen- als buitenland gaan gevoelig achteruit.

Tabel 53:

Totale vakantieparticipatie van de Fransen 2008-2010

(korte + lange vakanties)	2008	2009	2010
Participatie	77,6%	77,9%	76,6%
Frequentie	4,7	4,8	5,2
Aantal korte + lange vakanties (mlj)	202,4	202,3	197,5
Aantal binnenlandse vakanties (mlj)	181,4	181,0	175,9
Aantal buitenlandse vakanties (mlj)	21,1	21,3	19,7

Bron: INSEE, DGCIS, TNS-Sofres

Iets meer dan de helft van de Franse vakanties duurt maximum 3 nachten. Zowel het aantal korte als lange vakanties is gedaald. Dat de Fransen liever op hun korte vakantie besparen, blijkt uit het feit dat het aantal korte vakanties sterker gedaald is dan het aantal lange vakanties. Ook het aantal nachten is gedaald, zij het minder sterk dan het aantal vakanties. Ook hier is de krimp bij de korte vakanties sterker dan bij de lange vakanties.

Tabel 54:
Korte en lange vakanties van de Fransen 2008-2010

(aantal x 1.000)	2008	2009	2010	2010%	Trend 09-10
Korte vakanties	104.974	106.999	103.724	52,5%	-3,1%
Lange vakanties	97.456	95.285	93.815	47,5%	-1,5%
Totaal	202.431	202.284	197.539	100%	-2,3%

Bron: INSEE, DGCIS, TNS-Sofres

Tabel 55:
Korte en lange vakanties van de Fransen 2008-2010
(overnachtingen)

(aantal x 1.000)	2008	2009	2010	2009%	Trend 09-10
Korte vakanties	191.624	198.001	191.204	16,7%	-3,4%
Lange vakanties	1.003.530	962.003	953.042	83,3%	-0,9%
Totaal	1.195.154	1.160.005	1.144.246	100%	-1,4%

Bron: INSEE, DGCIS, TNS-Sofres

71% van de buitenlandse vakanties vindt plaats in Europa. Bijna 14% gaat naar Afrika. Afrika kent wel een sterke terugval in 2010 met -7%. Amerika kent de sterkste toename, +9%.

De favoriete bestemming van de Fransen is buurland Spanje met 3,5 miljoen vakanties. Binnen de buitenlandse vakanties heeft Spanje een aandeel van 16%; bovendien is er een toename van +6%. Dit is de sterkste toename van de toplanden. Op de tweede plaats komt Italië met een aandeel van 11%. In 2010 is er wel een terugval met -6%. De Britse eilanden zijn derde. België en Luxemburg komen op de vierde plaats voor Duitsland. In België en Luxemburg is er een stijging van het aantal Franse vakanties met +2,4%.

Tabel 56:
Buitenlandse korte en lange vakanties van de Fransen 2008-2010

(aantal x 1.000)	2008	2009	2010	2010%	Trend 09-10
Spanje	3.289	3.325	3.538	16%	+6,4%
Italië	2.377	2.434	2.285	11%	-6,1%
Verenigd Koninkrijk/Ierland	1.364	1.790	1.761	8%	-1,6%
België/G.H. Luxemburg	1.276	1.228	1.258	6%	+2,4%
Duitsland	1.103	1.063	1.120	5%	+5,4%
Ander Europa	5.024	5.027	5.312	25%	+5,7%
Totaal Europa	14.433	14.867	15.274	71%	+2,7%
Afrika	3.201	3.141	2.922	14%	-7,0%
Amerika	1.442	1.418	1.549	7%	+9,2%
Azië, Oceanië	1.036	1.160	1.189	6%	+2,5%
D.O.M., T.O.M.-gebieden ¹	721	680	669	3%	-1,6%
Totaal buitenland	20.833	21.266	21.603	100%	+1,6%

Bron: INSEE, DGCIS, TNS-Sofres

¹ Département d'outre-mer, Territoire d'outre-mer. Voor meer uitleg zie definities achteraan in 'Wegwijs'

Op vlak van overnachtingen is het aandeel van Europa kleiner, 57% van alle Franse buitenlandse overnachtingen. Er is een stijging met +6%, wat duidelijk meer is dan bij het aantal vakanties. Afrika heeft hier een aandeel van 17%. De afname bij de overnachtingen is er minder sterk dan bij de vakanties. Ook hier is Amerika de sterkste stijger maar de stijging is iets kleiner dan bij het aantal vakanties.

Op landniveau is de top drie dezelfde als bij de vakanties, met Spanje dus op kop. Er is een stijging van het aantal overnachtingen maar deze is kleiner dan het aantal vakanties. Bij Italië valt op dat het aantal overnachtingen hier wel daalt, maar slechts -1%. Bij de overnachtingen komt Duitsland boven België en Luxemburg. Sterkste stijger is ongetwijfeld Duitsland met bijna een kwart meer Franse overnachtingen in 2010. Hiermee komt Duitsland weer op het niveau van 2008. 2009 was dus een dip. België en Luxemburg kennen een groei van +5%.

Tabel 57:
Buitenlandse korte en lange vakanties van de Fransen 2008-2010 (overnachtingen)

(aantal x 1.000)	2008	2009	2010	2010%	Trend 09-10
Spanje	28.500	29.059	30.378	15%	+4,5%
Italië	19.480	17.405	17.273	8%	-0,8%
Verenigd Koninkrijk/Ierland	7.391	9.454	10.237	5%	+8,3%
Duitsland	5.968	4.980	6.141	3%	+23,3%
België/G.H. Luxemburg	4.252	4.753	4.984	2%	+4,9%
Ander Europa	45.321	44.247	47.451	23%	+7,2%
Totaal Europa	110.912	109.898	116.464	57%	+6,0%
Afrika	35.613	35.207	34.290	17%	-2,6%
Amerika	21.720	20.731	22.493	11%	+8,5%
Azië, Oceanië	18.851	18.260	18.999	9%	+4,0%
D.O.M., T.O.M.-gebieden	12.910	13.883	12.287	6%	-11,5%
Totaal buitenland	200.006	197.979	204.533	100%	+3,3%

Bron: INSEE, DGCIS, TNS-Sofres

Het vliegtuig is het populairste transportmiddel voor de Fransen als ze naar het buitenland op vakantie gaan. Voor meer dan de helft van de buitenlandse vakanties wordt hiervan gebruik gemaakt. De trend is bovendien stijgend. De wagen is goed voor een aandeel van 28%, vergelijkbaar met het jaar voordien. De trein komt op de derde plaats voor de bus. De trend voor de bus is dalend.

De duur van een korte buitenlandse vakantie ligt stabiel op 2,2 nachten. De Fransen blijven voor een lange vakantie gemiddeld 11,5 nachten, wat ook vrij stabiel blijft.

Tabel 58:
Kenmerken van de buitenlandse vakanties van de Fransen 2008-2010

(korte + lange vakanties)	2008	2009	2010
Transportmiddel			
Wagen/Mobilhome/Caravan	30,3%	28,1%	28,2%
Trein	8,5%	8,0%	8,2%
Vliegtuig	52,2%	55,0%	55,5%
Bus	6,8%	6,4%	5,8%
Andere	2,1%	2,5%	2,3%
Reisduur			
Korte vakanties (in nachten)	2,2	2,2	2,2
Lange vakanties (in nachten)	11,7	11,3	11,5

Bron: INSEE, DGCIS, TNS-Sofres

---

4. De Nederlandse markt

→ Economische situatie in Nederland

Nederland is een land met ruim 16,5 miljoen inwoners. Daarmee telt het het minst aantal inwoners van de besproken buurlanden, maar wel meer dan België. De werkloosheid ligt met 4,4% relatief laag en bleef in 2011 ongeveer stabiel. Het BBP per capita ligt dan weer het hoogst van alle buurlanden. Het BBP kende in 2011 een stijging van 1%. De inflatie bedraagt in 2011 2,7% wat heel wat meer is dan het jaar voordien, maar wel vergelijkbaar met Frankrijk en Duitsland en minder dan België en het Verenigd Koninkrijk.

Tabel 59:

Evolutie van een aantal economische indicatoren voor Nederland 2007-2011 en BBP 2011 voor België en de buurlanden

	2007	2008	2009	2010	2011		BBP (miljoen euro)	BBP per capita (euro)
Populatie (x 1.000)	16.358	16.405	16.486	16.575	16.656	België	369.836	33.771
Evolutie (BBP) ¹	+3,9%	+1,8%	-3,7%	+1,6%	+1,0%	Duitsland	2.592.600	31.713
Werkloosheidsgraad	3,6%	3,1%	3,7%	4,5%	4,4%	Frankrijk	1.996.583	30.694
Inflatie	+1,6%	+2,3%	+1,0%	+1,0%	+2,7%	Nederland	601.973	36.142
Bron: Eurostat						Verenigd Koninkrijk	1.746.962	27.952
¹ op basis van constante prijzen								

→ Vakantiegedrag van de Nederlanders

Sinds 1980 brengt het 'Continu Vakantie Onderzoek' (CVO) het vakantiegedrag van de Nederlanders nauwkeurig in kaart. Op een viertal meetmomenten per jaar wordt er bij 6.000 respondenten online gepeild naar het vakantiegedrag gedurende de drie voorliggende maanden. Alle relevante informatie over de verblijven buiten de eigen woning, voor ontspanning of plezier met minstens één overnachting, wordt verzameld. Elke Nederlander, ongeacht zijn leeftijd, komt in aanmerking voor het onderzoek. Een onderscheid wordt gemaakt tussen korte vakanties tot en met drie overnachtingen en lange vakanties vanaf vier overnachtingen.

De Nederlandse bevolking is zeer reislustig. De vakantieparticipatie ligt hoger dan in de andere buurlanden of Vlaanderen. 81,9% van de Nederlanders onderneemt in 2011 minstens één vakantie. De participatie is stijgend, de frequentie blijft vrij stabiel. Het aantal vakanties van de Nederlanders is beperkt toegenomen met 200.000 vakanties tot 36,3 miljoen waarvan er 18,6 miljoen naar het buitenland gaan. De lichte stijging is volledig op rekening van de buitenlandse vakanties. Het aantal binnenlandse vakanties blijft stabiel.

Tabel 60:

Totale vakantieparticipatie van de Nederlanders 2009-2011

(korte + lange vakanties)	2009	2010	2011
Participatie	81,3%	81,5%	81,9%
Frequentie	2,88	2,84	2,83
Aantal korte + lange vakanties (mlj)	36,4	36,1	36,3
Aantal binnenlandse vakanties (mlj)	18,0	17,7	17,7
Aantal buitenlandse vakanties (mlj)	18,4	18,4	18,6

Bron: CVO

Bijna twee derde van de Nederlandse vakanties is van lange duur. Opvallend is dat enkel de korte vakanties een stijging kennen. Het aantal lange vakanties neemt zelfs beperkt af.

Op het vlak van de overnachtingen hebben de lange vakanties uiteraard een groter aandeel. Bijna 90% van de nachten worden gemaakt tijdens een lange vakantie. Net als bij het aantal vakanties is er een stijging van het aantal overnachtingen bij de korte vakanties en een daling bij de lange vakanties. Deze trend is hier wel sterker. Door het groter overwicht van de lange vakanties bij de overnachtingen is er globaal een afname van het totaal aantal Nederlandse nachten.

Tabel 61:
Korte en lange vakanties van de Nederlanders 2009-2011

(aantal x 1.000)	2009	2010	2011	%2011	Trend 09-11
Korte vakanties	13.079	12.857	13.180	36%	+2,5%
Lange vakanties	23.287	23.282	23.121	64%	-0,7%
Totaal	36.367	36.138	36.301	100%	+0,5%

Bron: CVO

Tabel 62:
Korte en lange vakanties van de Nederlanders 2009-2011 (overnachtingen)

(aantal x 1.000)	2009	2010	2011	%2011	Trend 10-11
Korte vakanties	28.956	28.359	29.526	11%	+4,1%
Lange vakanties	247.439	249.686	246.691	89%	-1,2%
Totaal	276.396	278.045	276.218	100%	-0,7%

Bron: CVO

Het populairste vakantie-land voor de Nederlanders is Frankrijk, met bijna 2,5 miljoen vakanties en een aandeel van 17%. Bovendien groeit het aantal Nederlandse lange vakanties er met +6% in 2011. Op de tweede plaats komt Duitsland met een aandeel van 14%. Er is hier wel een lichte terugval. Na Duitsland volgt Spanje dat ook de sterkste stijger is. Het aantal Nederlandse vakanties is er met +10% toegenomen. Oostenrijk komt op de vierde plaats gevolgd door Italië. België komt op de zesde plaats op het vlak van het aantal lange Nederlandse vakanties met een stijging van +4% in 2011. Hierdoor is de terugval van 2010 gedeeltelijk hersteld. De sterkste verliezer is de Verenigde Staten, waar een daling van -15% op te tekenen is.

Tabel 63:
Buitenlandse lange vakanties van de Nederlanders 2009-2011

(aantal x 1.000)	2009	2010	2011	%2011	Trend 10-11
Frankrijk	2.290	2.319	2.452	17%	+5,7%
Duitsland	2.060	2.101	2.074	14%	-1,3%
Spanje	1.456	1.498	1.648	11%	+10,0%
Oostenrijk	1.181	1.130	1.153	8%	+2,1%
Italië	919	914	910	6%	-0,4%
België	889	829	863	6%	+4,1%
Turkije	670	800	806	5%	+0,7%
Griekenland	625	613	588	4%	-4,1%
Groot-Brittannië	433	477	489	3%	+2,3%
Verenigde Staten	400	431	366	2%	-15,0%
Andere	3.669	3.694	3.510	24%	-5,0%
Totaal buitenland	14.592	14.806	14.858	100%	+0,4%

Bron: CVO

Ook op het vlak van het aantal Nederlandse overnachtingen tijdens een lange vakantie spant Frankrijk de kroon. De toename hier is sterker en het aandeel groter dan bij het aantal vakanties. Op de tweede plaats komt Spanje net voor Duitsland. Het aantal nachten in Spanje is wel minder sterk toegenomen dan het aantal lange vakanties, dus verkort de verblijfsduur. In Duitsland is het aantal overnachtingen van Nederlanders gedaald met -5%. Italië komt bij de overnachtingen op de vierde plaats, gevolgd door Oostenrijk. België staat bij de overnachtingen pas achtste. Het aantal Nederlandse nachten is wel gegroeid met bijna +6%. Opvallendste terugval is ook hier voor rekening van de Verenigde Staten met -22%.

Tabel 64:
Buitenlandse lange vakanties van de Nederlanders 2009-2011 (overnachtingen)

(aantal x 1.000)	2009	2010	2011	%2011	Trend 09-11
Frankrijk	31.846	31.521	34.370	20%	+9,0%
Spanje	17.582	18.488	19.723	11%	+6,7%
Duitsland	16.942	17.860	16.969	10%	-5,0%
Italië	12.413	11.496	12.172	7%	+5,9%
Oostenrijk	12.233	11.103	11.755	7%	+5,9%
Turkije	7.410	8.725	8.661	5%	-0,7%
Griekenland	6.960	7.101	6.886	4%	-3,0%
België	7.070	6.422	6.789	4%	+5,7%
Verenigde Staten	6.146	7.080	5.537	3%	-21,8%
Groot-Brittannië	4.034	4.264	4.490	3%	+5,3%
Andere	51.228	51.642	48.463	28%	-6,2%
Totaal Buitenland	173.864	175.701	175.815	100%	+0,1%

Bron: CVO

Bij de korte vakanties liggen de verhoudingen anders. De nabijheid speelt een veel grotere rol. De twee buurlanden staan aan kop. Duitsland ontvangt 34% van de korte vakanties van de Nederlanders; België 30%. In Duitsland is het aantal wel toegenomen met meer dan +10%, na een daling in 2010, terwijl het in België afgenomen is met -5%. In 2010 stond België nog net boven Duitsland. Frankrijk komt op de derde plaats met nog niet de helft van het aantal Nederlandse korte vakanties als België. Het aantal is er eveneens gezakt. Na Frankrijk komt Groot-Brittannië. Spanje en Italië sluiten het lijstje af, ver achter Groot-Brittannië. Spanje groeit wel heel sterk en doet er +70% Nederlandse korte vakanties bij.

De nachten geven eenzelfde beeld als de vakanties: de twee buurlanden bovenaan. Het aantal nachten in België is wel stabiel gebleven, in tegenstelling tot het aantal vakanties. De verblijfsduur is dus iets langer geworden.

Tabel 65:
Buitenlandse korte vakanties van de Nederlanders 2009-2011

(aantal x 1.000)	2009	2010	2011	%2011	Trend 10-11
Duitsland	1.456	1.132	1.251	34%	+10,5%
België	1.101	1.166	1.108	30%	-5,0%
Frankrijk	534	535	499	13%	-6,7%
Groot-Brittannië	272	307	313	8%	+2,1%
Spanje	100	74	125	3%	+69,5%
Italië	73	95	82	2%	-14,1%
Andere	280	315	323	9%	+2,5%
Totaal Buitenland	3.816	3.624	3.701	100%	+2,1%

Bron: CVO

Tabel 66:
Buitenlandse korte vakanties van de Nederlanders 2009-2011 (overnachtingen)

(aantal x 1.000)	2009	2010	2011	%2011	Trend 10-11
Duitsland	3.275	2.541	2.893	33%	+13,8%
België	2.345	2.413	2.421	29%	+0,4%
Frankrijk	1.301	1.332	1.229	14%	-7,8%
Groot-Brittannië	663	756	738	8%	-2,4%
Spanje	277	201	342	4%	+70,0%
Italië	180	262	227	3%	-13,6%
Andere	723	856	845	10%	-1,2%
Totaal Buitenland	8.764	8.361	8.695	100%	+4,0%

Bron: CVO

De wagen is met voorsprong het belangrijkste transportmiddel om op vakantie te gaan. 73% van de Nederlandse vakanties gebeurt met de auto. Er is wel een licht dalende trend waarneembaar. Het vliegtuig speelt ook nog een belangrijke rol met een aandeel van 18%. Om naar België te komen wordt nog meer de wagen gebruikt. Het aandeel bedraagt 88%. 9% van de Nederlanders gebruikt de trein om naar België op vakantie te komen.

De Nederlander spendeert tijdens zijn korte vakantie in België net iets boven het gemiddelde. Hij geeft, zowel algemeen als in België, tijdens zijn korte vakantie in 2011 minder uit dan in 2010. Algemeen gaat het, rekening houdend met de inflatie, om -11 euro minder. In België gaat het om -8 euro minder. Voor België is er een duidelijk dalende trend over meerdere jaren. Een Nederlander geeft tijdens een lange vakantie in België nog niet de helft uit van wat men gemiddeld spendeert in het buitenland.

Dit heeft uiteraard te maken met het feit dat België kortbij is waardoor de vakantieduur voor een lange vakantie toch iets korter is dan gemiddeld en het transport minder sterk doorweegt in de prijs. Rekening houdend met de inflatie zijn de Nederlandse bestedingen per lange vakantie met -2 euro gedaald. In België gaat het om een daling van -6 euro tot 230 euro.

Een Nederlandse vakantie duurt gemiddeld 7,6 nachten, één in België 4,7 nachten. Een Nederlandse korte vakantie duurt in 2011 gemiddeld 2,24 nachten. Dit is iets langer dan in 2010. In België duurt ze gemiddeld 2,19 nachten. Dit is wat meer dan in 2010. De verblijfsduur voor een lange Nederlandse vakantie blijft stabiel op 10,7 nachten. In België ligt dit lager op bijna 8 nachten.

Tabel 67:
Kenmerken van de vakanties van de Nederlanders 2009-2011

(korte + lange vakanties)	Alle bestemmingen (binnen- en buitenland)			België		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011
Transportmiddel						
Wagen/Mobilhome/Caravan	74,2%	73,4%	72,7%	88,8%	89,0%	87,6%
Vliegtuig	16,4%	17,4%	18,1%	0,0%	0,0%	0,0%
Bus	3,1%	2,8%	2,7%	2,6%	1,7%	2,5%
Trein	4,0%	4,1%	4,3%	7,8%	8,8%	9,3%
Andere	2,3%	2,4%	2,3%	0,8%	0,4%	0,3%
Bestedingen (korte vakantie)						
Per persoon in euro	141,97	142,54	135,57	149,37	142,84	138,86
Bestedingen (lange vakantie)						
Per persoon in euro	568,55	565,30	578,28	247,38	227,96	229,76

Bron: CVO

Tabel 68:
Reisduur van de vakanties van de Nederlanders 2009-2011

(korte + lange vakanties)	Alle bestemmingen (binnen- en buitenland)			België		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011
Reisduur (gemiddelde in nachten)						
Korte vakanties	2,21	2,21	2,24	2,13	2,07	2,19
Lange vakanties	10,6	10,7	10,7	8,0	7,7	7,9
Alle vakanties	7,6	7,7	7,6	4,7	4,4	4,7

Bron: CVO

wegwijs

---

1. De gebruikte begrippen

Aankomsten en overnachtingen

In België is de Federale Overheidsdienst Economie - Algemene Directie Statistiek gemachtigd om bij alle commerciële logiesinrichtingen maandelijks het aantal personen op te vragen dat in de inrichting tegen betaling verbleven heeft. Twee basisindicatoren worden op deze wijze ingewonnen: het aantal aankomsten en het aantal overnachtingen. In de categorie huurlogies neemt de Algemene Directie Statistiek enkel die verblijven op, die via een verhuurkantoor aan de kust worden aangeboden.

Naast de opdeling naar logiesvorm (hotels, campings, vakantieparken, logies voor doelgroepen en huurlogies) geven de statistieken van de Algemene Directie Statistiek ook volume- (het aantal aankomsten en overnachtingen), trip- (verblijfsduur, motief van het verblijf, verblijfsperiode, verblijfplaats) en persoonskarakteristieken (land van herkomst van de verblijfstoerist) weer.

Het aantal aankomsten komt grosso modo overeen met het aantal verblijfstoeristen. Met dat verschil dat elke toerist als een 'aankomst' wordt geteld telkens hij of zij een nieuwe logiesaccommodatie benut. In die zin komt het aantal aankomsten niet exact overeen met het aantal vakanties of zakenreizen in ons land. Een voorbeeld: trekkers kunnen meerdere aankomsten genereren tijdens één vakantie, door te verblijven in verschillende logiesinrichtingen. Het volume aan overnachtingen is de optelsom van alle verblijfsnachten die met de geregistreerde aankomsten gepaard gaan.

→ Gewesten

Naast de gegevens voor België worden ook tabellen weergegeven voor de drie Gewesten, namelijk het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In dit document staan 'Brussel' en 'Brussels Gewest' gelijk aan 'Brussels Hoofdstedelijke Gewest'. In de tabellen 'Vlaanderen' zijn de cijfers voor het Vlaamse en het Brusselse Gewest samengeteld.

Kust, kunststeden, Vlaamse regio's

→ Vlaamse kust

De 'Vlaamse kust' omvat de gegevens van alle kustgemeenten inclusief de gegevens van Zeebrugge.

→ Kunststeden

Tot de kunststeden behoren: Antwerpen, Brugge, Brussel, Gent, Leuven en Mechelen. Voor Brugge gelden enkel de gegevens voor de stad Brugge exclusief de deelgemeente Zeebrugge.

→ Vlaamse regio's

Alle gegevens uit Vlaanderen die niet ressorteren onder de kust of de kunststeden worden tot de Vlaamse regio's gerekend.

Indeling naar logiesvorm

Vanaf 2004 rapporteert de Algemene Directie Statistiek de aankomst- en overnachtinggegevens in een gewijzigde logiesindeling. Deze sluit aan bij de decretale bepalingen die in de Gewesten en Gemeenschappen gelden rond logiesaccommodaties. Hierdoor zijn de categorieën 'vakantiecentra' en 'vakantiedorpen' weggefallen en is het segment van de 'vakantieparken' geïntroduceerd. In de volgende definities houden we bijgevolg rekening met de decretale regionale verschillen.

Let wel, deze definities zijn voor Vlaanderen gebaseerd op de geldende decreten vóór de invoer van het nieuwe Logiesdecreet in 2010 omdat we voorlopig nog de oude indeling gebruiken. Van zodra het mogelijk is om ook de gastenkamers met een aanmelding of vergunning op te nemen in de cijfers, zal de logiesindeling worden aangepast.

→ Hotels

In Vlaanderen zijn hotelinrichtingen alle inrichtingen met ten minste vier kamers of met accommodatie voor ten minste tien personen. Er wordt een hotelservice aangeboden en er wordt voor minstens één nacht logies verstrekt. De regelgeving van de Vlaamse Gemeenschap bepaalt de indeling in categorieën en de mogelijke benamingen.

In Wallonië en Brussel (voor de Brusselse hotels die door de Franstalige overheid worden vergund) is een hotelinrichting elke logiesverstreckende inrichting die voor minstens een nacht, logies verstrekt onder de benaming 'hôtel' (hotel), 'hostellerie' (gasthof), 'motel' (motel), 'auberge' (herberg), 'pension' (pension) of 'relais' (buitenherberg). Ze moet over minstens zes kamers beschikken die uitsluitend voor de klanten zijn bestemd. In steden met meer dan 200.000 inwoners en in het Brussels Hoofdstedelijke Gewest bedraagt dit tien kamers. Het reglement voorziet in een indeling in categorieën.

In Duitstalig België verstaat men onder hotelinrichtingen de inrichtingen die onder de naam 'Hotel', 'Hostellerie', 'Apparhotel', 'Motel', 'Gasthof', 'Pension', 'Relais' (buitenherberg) worden uitgebaat en die voor ten minste één nacht logies aanbieden. De regering mag die opsomming aanvullen.

→ Campings

De Vlaamse regelgeving verstaat onder campings of 'terreinen voor openluchtrecreatieve verblijven' ieder terrein waarop ten minste drie mobiele en/of vaste verblijfsvormen staan die niet ontworpen zijn om permanent, maar om recreatief te verblijven. Op kampeerterreinen is ten minste 15% van de kampeerplaatsen voorbehouden voor toeristische kampeerplaatsen en bestaat ten hoogste 50% van de openluchtrecreatieve verblijven uit vaste constructies. Een kampeerverblijfpark is een terrein waar men gebruik kan maken van ten minste één toeristische kampeerplaats en waar voor het overige verbleven wordt in vaste constructies.

In Wallonië onderscheidt men kampeerterreinen en hoevecampings. Kampeerterreinen zijn terreinen waarop gewoonlijk of bij gelegenheid wordt gekampeerd en caravans worden geplaatst voor meer dan tien personen, of waarop meer dan drie verblijven staan. Het aantal doorgangplaatsen bedraagt minstens 10% van het totale aantal plaatsen.

Hoevekamperen is het kamperen georganiseerd door een landbouwer op een terrein dat deel uitmaakt van zijn bedrijf en dat ten hoogste plaats biedt voor zes kampeerverblijven en maximum dertig personen.

In Duitstalig België verstaat men onder kamperen 'het als woongelegenheden gebruiken', door andere personen dan kermisexploitanten of nomaden die als zodanig handelen, van de volgende mobiele verblijven die niet ontworpen zijn om als vaste woning te dienen: tenten; wegencaravans; caravans van residentieel type zonder woonlaag; motorhomes; elk ander soortgelijk verblijf. Onder 'kampeerterrein' verstaat men een terrein waarop gewoonlijk of bij gelegenheid meer dan tien personen tegelijk kamperen of waarop meer dan drie van de bovengenoemde verblijven staan. Een terrein moet ook als kampeerterrein beschouwd worden, wanneer de houder van een kampeervergunning als bijkomende constructies onbeweegbare verblijven optrekt zoals chalets, bungalows, huisjes, paviljoenen of elk ander soortgelijk verblijf op voorwaarde dat ze niet ontworpen zijn om als vaste woning te dienen en eigendom van de houder van een kampeervergunning of van de eigenaar van het kampeerterrein zijn en blijven.

→ Vakantieparken

In Vlaanderen is een vakantiepark een terrein voor openluchtrecreatieve verblijven waarop uitsluitend vaste constructies voorkomen.

In Wallonië en de Duitstalige Gemeenschap is een vakantiedorp een geheel van ten minste 15 bijeenstaande vaste woningen, gebouwd door een enkele projectontwikkelaar en bestemd tot bevordering van de verblijfsrecreatie.

→ Logies voor doelgroepen

Deze categorie kan zowel betrekking hebben op jeugdlogies als sociaal logies voor volwassenen.

Jeugdlogies wordt omschreven als verblijfstoeristische accommodatie waarin overwegend door jongeren gelogeerd wordt. Verschillende vormen van jeugdlogies zijn mogelijk: jeugdvakantiehuizen, jeugdkampen en jeugdherbergen.

Een sociaal logies voor volwassenen is een sociaaltoeristisch verblijf dat bijzondere aandacht heeft voor en drempelverlagende inspanningen levert ten aanzien van allen die gehinderd worden in een volwaardige deelname aan vakantie en dat een sociaaleconomisch aanvaardbare prijszettingpolitiek hanteert.

In Vlaanderen hebben de meeste logies voor doelgroepen een erkenning Toerisme voor Allen van Toerisme Vlaanderen.

→ Huurlogies

Een individuele huurvakantiewoning is een vaste constructie zoals een chalet, bungalow, huis, appartement of studio waar gelogeerd kan worden en waar men zelf kan koken.

In de cijfers van de Algemene Directie Statistiek zijn in de categorie huurlogies enkel die verblijven opgenomen die via een verhuurkantoor worden aangeboden aan de kust.

Begrippen met betrekking tot het reisgedrag

In hoofdstuk 3 en 4 wordt het vakantiegedrag in eigen land en in enkele buurlanden beschreven. Hieronder volgen de definities die in de respectievelijke onderzoeken gebruikt worden.

→ Duitse markt

In de 'Reiseanalyse' uitgevoerd door de 'Forschungsgemeinschaft Urlaub und Reisen' (FUR) wordt ieder verblijf van minstens vijf dagen of vier nachten als vakantie beschouwd. Respondenten vanaf 14 jaar komen in aanmerking en zakenreizen worden uitgesloten.

→ Britse markt

In de 'International Passenger Survey' (IPS) wordt jaarlijks het reisgedrag van en naar het Verenigd Koninkrijk onderzocht. Iedereen vanaf 16 jaar komt in aanmerking voor het onderzoek, ongeacht het motief of de lengte van verblijf. Ook korte verblijven tot en met drie nachten en dagtrips worden in deze survey meegerekend.

→ Franse markt

Het onderzoek: 'Le Suivi des Déplacements Touristiques des Français' (SDT) uitgevoerd door Sofres heeft enkel betrekking op 'les voyages personnels', d.w.z. de vakanties van de Fransen met als motief ontspanning, rust of bezoek aan familie, vrienden of kennissen. Een vakantie wordt gedefinieerd als elk verblijf van minimum één nacht, omwille van bovengenoemde redenen, buiten de eigen woning. Een korte vakantie duurt een tot drie nachten, terwijl een lange vakantie vier nachten of meer beslaat.

Tot en met 2004 werden enkel Fransen toegelaten in de steekproef, vanaf 2004 zijn alle inwoners in Frankrijk toegelaten. De verschillen hierdoor blijven echter beperkt.

De vakanties in de zogenaamde D.O.M., T.O.M. - landen worden tot de buitenlandse vakanties gerekend. D.O.M., T.O.M. staat voor 'Département d'outre-mer, Territoire d'outre-mer', of 'Overzeese Departementen en Overzeese Gebieden'. Volgende eilanden behoren tot deze groep:

In de Stille Oceaan:

- Nouvelle-Calédonie
- Polynésie Française
- Wallis & Futuna
- Clipperton

In de Indische Oceaan:

- La Réunion
- Mayotte
- Les Iles Eparses

In de Caraïben:

- La Martinique
- La Guadeloupe

→ Nederlandse markt

Ook het 'Continu Vakantie Onderzoek' (NBTC - NIPO Research), dat jaarlijks een weergave geeft van het vakantiegedrag van de Nederlandse bevolking, definieert een vakantie als 'een verblijf buiten de eigen woning voor ontspanning of plezier met ten minste één overnachting'. Het gaat daarbij zowel om binnen- als buitenlandse vakanties. Ook het logeren bij familie, vrienden of kennissen in het buitenland valt onder het begrip vakantie. Een verblijf in de woning van familie, vrienden of kennissen in Nederland telt niet mee, tenzij de bewoners de hele tijd of de meeste dagen afwezig waren.

Een korte vakantie telt maximaal drie overnachtingen en een lange vakantie vier of meer aaneengesloten overnachtingen. Sinds het jaar 2004 zijn buitenlandse verblijven bij familie, vrienden of kennissen ook opgenomen in het onderzoek.

→ Vlaamse markt

Het reisgedrag van de Vlaming is gebaseerd op het tweejaarlijks onderzoek 'Het reisgedrag van de Belgen' van WES Onderzoek & Advies. Een vakantie wordt gedefinieerd als elk verblijf buitenshuis van minstens vier opeenvolgende nachten om andere redenen dan beroepsdoeleinden, ziekte of overlijden van een familielid of verblijf in een hospitaal of kostschool. Een korte vakantie is elk verblijf buitenshuis met een tot drie overnachtingen, eveneens om andere dan eerder vermelde redenen. In tegenstelling tot de lange vakanties worden bij de korte vakanties de verblijven bij familie of kennissen en in een tweede woning buiten beschouwing gelaten. Het betreft dus enkel de commerciële korte vakanties waarbij betaald wordt voor het logies.

De verschillende huurlogiesmogelijkheden die in het WES-onderzoek naar het vakantiegedrag van de Belgen worden gehanteerd, zijn:

- appartement, villa, studio
- vakantiedorp
- huurkamer bij particulieren
- gîtes ruraux, hoevertoerisme

In het rapport wordt ook een onderscheid gemaakt tussen de zomer- en winterperiode. De zomerperiode loopt van 1 april tot 30 september. De winterperiode beslaat de maanden oktober tot en met maart.

Werkmethode en opmerkingen

Dit rapport behandelt enkel gegevens die betrekking hebben op het verblijfstoerisme. Het dagtoerisme wordt nergens in rekening gebracht (met uitzondering van sommige kengetallen over de Britse markt o.b.v. IPS). Ook de aankomsten zijn steeds aankomsten in logiesbedrijven.

Alle tabellen en cijfers in de tabellen met betrekking tot de gegevens van de Federale Overheidsdienst Economie – Algemene Directie Statistiek, zijn inclusief gegevens over de verhuursector (enkel huurlogies via verhuurkantoren aan de kust), tenzij anders vermeld.

Evoluties van bestedingcijfers in tabellen zijn niet geïndexeerd tenzij anders vermeld. Tekstuele analyses van de bestedingen zijn wel in constante prijzen.

---

2. Afkortingen

'GJG 2007-2011': De gemiddelde jaarlijkse groei over verschillende jaren. De groei is enkel berekend op basis van het eerste en het laatste jaar (in dit voorbeeld 2007 en 2011)

'Trend 2010-2011': De proportionele toe- of afname voor 2011 t.o.v. 2010.

---

3. Lijst van tabellen en figuren

Tabellen

Tabel 1: Internationale aankomsten 1990-2011	11
Tabel 2: Internationale ontvangsten 1990-2011	12
Tabel 3: Overnachtingen naar Gewest 2007-2011	17
Tabel 4: Aankomsten naar Gewest 2007-2011	18
Tabel 5: Binnenlandse overnachtingen naar Gewest 2007-2011	19
Tabel 6: Binnenlandse aankomsten naar Gewest 2007-2011	19
Tabel 7: Buitenlandse overnachtingen naar Gewest 2007-2011	21
Tabel 8: Buitenlandse aankomsten naar Gewest 2007-2011	21
Tabel 9: Buitenlandse overnachtingen naar herkomstland en Gewest 2007-2011	24
Tabel 10: Buitenlandse aankomsten naar herkomstland en Gewest 2007-2011	25
Tabel 11: Verdeling van de overnachtingen in België 2011 naar motief (in %)	27
Tabel 12: Verdeling van de overnachtingen in het Vlaamse Gewest 2011 naar motief (in %)	27
Tabel 13: Verdeling van de overnachtingen in het Brusselse Gewest 2011 naar motief (in %)	27
Tabel 14: Verdeling van de overnachtingen in het Waalse Gewest 2011 naar motief (in %)	27
Tabel 15: Verdeling van de aankomsten in België 2011 naar motief (in %)	28
Tabel 16: Verdeling van de aankomsten in het Vlaamse Gewest 2011 naar motief (in %)	28
Tabel 17: Verdeling van de aankomsten in het Brusselse Gewest 2011 naar motief (in %)	28
Tabel 18: Verdeling van de aankomsten in het Waalse Gewest 2011 naar motief (in %)	28
Tabel 19: Overnachtingen naar kust, kunststeden, Vlaamse regio's 2007-2011	29
Tabel 20: Aankomsten naar kust, kunststeden, Vlaamse regio's 2007-2011	29
Tabel 21: Overnachtingen naar logiesvorm in het Vlaamse Gewest 2007-2011	31
Tabel 22: Overnachtingen naar logiesvorm in het Brusselse Gewest 2007-2011	31
Tabel 23: Aankomsten naar logiesvorm in het Vlaamse Gewest 2007-2011	32
Tabel 24: Aankomsten naar logiesvorm in het Brusselse Gewest 2007-2011	32
Tabel 25: Logiesinstellingen en capaciteit in het Vlaamse Gewest 2010-2011	33
Tabel 26: Logiesinstellingen en capaciteit in het Brusselse Gewest 2010-2011	33
Tabel 27: Logiesinstellingen en capaciteit in Vlaanderen 2010-2011	34
Tabel 28: Evolutie van een aantal economische indicatoren voor België 2007-2011 en BBP 2011 voor België en de buurlanden	36
Tabel 29: Totale vakantieparticipatie van de Belgen in 2010	37
Tabel 30: Langevakantieparticipatie van de Belgen in 2010	38
Tabel 31: Langevakantiebestemming van de Belgen in 2010	39
Tabel 32: Verdeling van de Belgische lange vakanties naar logiesvorm in 2010	40
Tabel 33: Transportmiddel gebruikt voor lange vakanties door de Belgen in 2010	40
Tabel 34: Verblijfsstructuur en gemiddelde verblijfsduur van de Belgische lange vakanties in 2010	41
Tabel 35: Gemiddelde bestedingen voor lange vakanties door de Belgen in 2010	41
Tabel 36: Kortevakantieparticipatie van de Belgen in 2010	42
Tabel 37: Kortevakantiebestemming van de Belgen in 2010	43
Tabel 38: Verdeling van de Belgische korte vakanties naar logiesvorm in 2010	43
Tabel 39: Transportmiddel gebruikt voor korte vakanties door de Belgen in 2010	44
Tabel 40: Gemiddelde bestedingen voor de korte vakanties door de Belgen in 2010	44
Tabel 41: Evolutie van een aantal economische indicatoren voor Duitsland 2007-2011 en BBP 2011 voor België en de buurlanden	46
Tabel 42: Vakantieparticipatie van de Duitsers 2009-2011	46
Tabel 43: Buitenlandse vakanties van de Duitsers 2009-2011	47
Tabel 44: Kenmerken van de buitenlandse vakanties van de Duitsers 2009-2011	47
Tabel 45: Evolutie van een aantal economische indicatoren voor het Verenigd Koninkrijk 2007-2011 en BBP 2011 voor België en de buurlanden	48
Tabel 46: Buitenlandse bezoeken en overnachtingen van de Britten 2009-2011	48
Tabel 47: Buitenlandse bezoeken van de Britten 2009-2011	49
Tabel 48: Buitenlandse overnachtingen van de Britten 2009-2011	49

Tabel 49: Transportmiddel van de Britse bezoeken naar België 2009-2011	50
Tabel 50: Britse bezoeken in België naar motief 2009-2011	50
Tabel 51: Bestedingen Britse bezoeken in België 2009-2011	50
Tabel 52: Evolutie van een aantal economische indicatoren voor Frankrijk 2007-2011 en BBP 2011 voor België en de buurlanden	51
Tabel 53: Totale vakantieparticipatie van de Fransen 2008-2010	51
Tabel 54: Korte en lange vakanties van de Fransen 2008-2010	51
Tabel 55: Korte en lange vakanties van de Fransen 2008-2010 (overnachtingen)	52
Tabel 56: Buitenlandse korte en lange vakanties van de Fransen 2008-2010	52
Tabel 57: Buitenlandse korte en lange vakanties van de Fransen 2008-2010 (overnachtingen)	53
Tabel 58: Kenmerken van de buitenlandse vakanties van de Fransen 2008-2010	53
Tabel 59: Evolutie van een aantal economische indicatoren voor Nederland 2007-2011 en BBP 2011 voor België en de buurlanden	54
Tabel 60: Totale vakantieparticipatie van de Nederlanders 2009-2011	54
Tabel 61: Korte en lange vakanties van de Nederlanders 2009-2011	55
Tabel 62: Korte en lange vakanties van de Nederlanders 2009-2011 (overnachtingen)	55
Tabel 63: Buitenlandse lange vakanties van de Nederlanders 2009-2011	55
Tabel 64: Buitenlandse lange vakanties van de Nederlanders 2009-2011 (overnachtingen)	55
Tabel 65: Buitenlandse korte vakanties van de Nederlanders 2009-2011	56
Tabel 66: Buitenlandse korte vakanties van de Nederlanders 2009-2011 (overnachtingen)	56
Tabel 67: Kenmerken van de vakanties van de Nederlanders 2009-2011	57
Tabel 68: Reisduur van de vakanties van de Nederlanders 2009-2011	57

Figuren

Figuur 1: Evolutie van het internationale toerisme 1980-2011	10
Figuur 2: Evolutie van de overnachtingen in Vlaanderen naar herkomst 2001-2011	14
Figuur 3: Evolutie van de overnachtingen in Vlaanderen naar macrobestemming 2001-2011	15
Figuur 4: Evolutie van de aankomsten in Vlaanderen naar macrobestemming 2001-2011	16
Figuur 5: Evolutie van de gemiddelde verblijfsduur in Vlaanderen naar macrobestemming 2001-2011	16
Figuur 6: Verdeling van de overnachtingen in Vlaanderen 2011	18
Figuur 7: Verdeling van de binnenlandse overnachtingen in Vlaanderen 2011	20
Figuur 8: Verdeling van de buitenlandse overnachtingen in Vlaanderen 2011	22
Figuur 9: Verdeling van de overnachtingen in België naar verblijfsmotief 2011	26
Figuur 10: Seizoensspreiding van de overnachtingen in Vlaanderen naar macrobestemming 2011	30

toerisme
vlaanderen

Toerisme Vlaanderen

Grasmarkt 61
1000 Brussel
België

Intern verzelfstandigd agentschap
met rechtspersoonlijkheid van de Vlaamse Gemeenschap

